

လုပ်တို့လိုပါ ၁၂၃,

“ဒီးတို့ပနိုင်လို့လေးအကေတမံအို့ဖျို့ထို့လာမူမိုင်ဒီး၊ ကွဲကွဲ့၊ ပယိုဂိုဖေးဒီးတာဘို့အို့ဒီး အမိုင်နှုံးအနာဆံဆဲ့ဘို့၊ ဒီးခို့သလုးစိန္တုံးအို့လို့။”

လုပ်စီဆုံးတဆာအံး အတ်ပို့ဖျို့နှုံး မူးဒုံးအား တ်ဒို့စီဒို့ကမို့သုံးတဖုံးအို့လာ “ပျော်မျှမြှုံးအော်အမှုံး” အရှုံးနှုံး ဘာ့တ်ပို့ဖျို့အားလာ တ်ပနို့အတ်ကွဲ့နှုံး ပထံ့ဘာ့လို့။

ပယိုဂိုဖေးဒီးတာဘို့ – တ်အပဲအံးနှုံး မူးဒုံး၊ ဒ်လုပ်ဝံဒအနီးယူလုး ဂုံးဂုံး အတ်ကွဲ့အသိုး၊ ပျော်မျှမြှုံးအော်အမှုံးလာ တ်အို့ဘာ့ဒီးတ်ဘူးဘာ့အတ်စုံတ်ဘူးနှုံး အတ်ပနို့တမံအားနှုံးလို့။

“ဒီးလို့ဆိုပီးကယ်ဆုံးဖို့ကိုဖော်လို့ အအုံပဲဆိုပဲလာ၊ အမ်းညီးပဲလာ၊ ဒီးအို့ဒီးအနာဆံဆဲ့ဘို့လို့။”

အခိုင်နှုံးဖျို့ – တ်အပဲအံးမူးဒုံး ပျော်မျှမြှုံးအော်တ်ဟတ်ပြီးလာအလို့ဆိုလို့အသုံးနှုံးကလုံးနှုံးလို့။

(၁)	ထံကို့ခာ့ု့စံးအတ်ဘာ့ထွဲ (consul) BC. 30
(၂)	ပျော်ဆုံးတ်အတ်ဘာ့ထွဲ (administer) BC. 27
(၃)	အတ်ဟတ်ပြီး (Gothic) AD. 476
(၄)	ပရံ့ကွံ့စီးသီးအတ်ဘာ့ထွဲ AD. 539

နာဆံဆဲ့ဘို့ – ပျော်မျှအော်အမှုံးအပူ့ဘာ့တ်နီးဖေးလို့အသုံးအနီ (၁၀) အရှုံးနှုံးလို့။

တ်ပနို့အကေတမံအို့ဖျို့ထို့လာမူခို့ –

တ်အပဲအံးမူးဒုံး၊ လာမူခို့အပူ့နှုံး၊ ဒ်ပစ်းတ်အသိုး၊ ပျော်မျှမြှုံးအော်အမှုံးလာဘာ့ထွဲလို့အသုံးဒီး တ်ဘူးဘာ့အတ်ဒို့စီဒို့ကမို့တမံအားနှုံးလို့။

ဖူးမူးနံ့အပဲသုံးအပူ့နှုံး ပျော်မျှမြှုံးအော်အမှုံးအံးနှုံး ဒ်သိုးလို့အသုံးဒီး ကို့အရှုံးအကေသုံးတဖုံးအသိုး၊ အတ်ဟတ်ပြီးအံးနှုံး မူးဒုံးအားနှုံး တ်ဘူးဘာ့ဘူးဘာ့အို့အပူ့နှုံးနှုံး အပူ့ဒို့အပူ့နှုံးနှုံး ပထံ့ဘာ့လို့။ ပမ်းကွဲ့လာတ်အဒီးနှုံးမူးဒုံး၊ ကို့ဘာ့ဘူးဘာ့လို့အော်အမှုံးဒီး ကို့မံ့နီးဒို့ပါရှု့အော်အမှုံးသုံးတ်နှုံးနှုံးလို့။

ဘီမှုံးအစိုးပေသုံးတဖုံးစံးလို့အသုံးလာ၊ အပဲသုံးဘာ့တ်လာကစ်ယွဲသုံးတဖုံးအချုံးစံးဒီး၊ လာပျော်ထံ့ကို့စီးသုံးတဖုံးအဖြို့နှုံးဟတ်လာတ်ဘူးဘာ့အတ်ဟတ်ပြီးနှုံး ပထံ့ဘာ့လို့။ အပဲသုံးတဖုံးအတ်ဟတ်ပြီးအံးနှုံး ကကဲထို့တ်တမံပေါ်တော်းအို့အကို့ဘာ့တ်ဆီးတ်ထွဲမာစာအို့အရှုံးနှုံးပထံ့ဘာ့လို့။

မူးပဲလို့။ တ်လာပယိုဂိုဖေးဒီးတာဘို့၊ ဒ်ပစ်းတ်အသိုး၊ ပျော်မျှမြှုံးအော်အမှုံးအံးနှုံး၊ အို့လံ့ပဲလာ မူးခို့ အပူ့၊ ဒ်ပစ်းတ်အသိုး၊ တ်ဘူးဘာ့အတ်ဟတ်ပြီးအံးနှုံးအို့လံ့နှုံး ပထံ့ဘာ့လို့။

တ်ရှုံးအပဲအံးအို့တ်ဘူးဘာ့လို့။ AD- 300, ဒ်ပစ်းတ်အသိုး၊ သာယာဖို့နှုံးအပူ့တ်ဘူးဘာ့အတ်ဘာ့ထွဲအတ်ဟတ်ပြီးအရှုံးနှုံးလို့။

အခဲအံးပေကလဲကဒီးဆူ လုပ်တို့လိုပါ ၁၂၄ နှုံးလို့။

“ဒီးအမဲ့ထူးလီကွဲ့ ဆုံးစိန္တာ မူဝါးသာပူတယ့် ဆူ ဟို့ခို့ချာလို့。”

“ဒီးပယိုဆေထာ်ပဲလာ ပို့မျှုံလာအကဆံး၏အဖိတကန္တာအမဲ့ညီ, ဒ်သိုးတု့အဆံး၏ဒီး, ကအို့ ကွဲ့အဖိလို့。”

လုံးစိန္တာဆေလာအဘာ်တ်ပဲဖိုးအံ့အရှုံးနှုံး မူးခြားတ်မာအသားဖဲ့ AD 325 အကပို့ကပေလာ အမူးသာယူဖို့နှုံးလွှု့ယူဖို့နှုံးအပူ့တ်အို့ဖို့သူ့ဘုံးတဖို့အရှုံးလာပဲအတ်စံးကတို့ပော်စာအရှုံးနှုံးလို့

ဘာ်ယူးဒီး, လုံးစိန္တာဆေအံ့အပူ့နှုံး ပထံ့ဘာ်တ်တ်လီးဆိုတမဲ့လို့ ဘာ်သားဒ်လဲ့နှုံးပထံ့ဘာ် လာ, လုံးစိန္တာအံ့အတ်အတ်ရှုံးအဖို့ခို့ဒီးအဖို့လဲ့ဘာ်တ်တ်ယူ့ယူ့အို့နှုံးပထံ့ဘာ်လို့ တ်အဖို့လဲ့အရှုံးနှုံးကဘာ်ဟဲ့ဆိုတ်ဒီးတ်အို့ခို့အရှုံးအရှုံးနှုံးကဘာ်လူ့ပို့ထဲ့အခံလို့ လာတ်နှုံးအယိုကဘာ်ကဲတို့အသားဒ်အံ့အလို့

“ဒီးပယိုဆေထာ်ပဲလာ ပို့မျှုံလာအကဆံး၏အဖိတကန္တာအမဲ့ညီ, ဒ်သိုးတု့အဆံး၏ဒီး, ကအို့ ကွဲ့အဖိလို့。”

“ဒီးအမဲ့ထူးလီကွဲ့ဆုံးစိန္တာမူဝါးသာပူတယ့်ဆူ ဟို့ခို့ချာလို့。”

ဘာ်ယူးဒီးတ်ပန္တ်အတ်ကွဲ့တမဲ့အံ့ပကချူသူ့ညီဘာ်အခိုပညီနှုံးတက့်၏

ဒီးပယိုဆေထာ်ပဲလာ ပို့မျှုံတကန္တာအမဲ့ညီ -

လုံးစိန္တာဆေအံ့ဘာ်ပဲလာ, “ပို့မျှုံ” အဲအံ့ထံ့ဘာ်တ်တို့ဆာဒီးတ်မာနေးမာဖို့တ်လာပယို့ အယိုနှုံးပထံ့ဘာ်လို့ ဒ်ပစ်းတ်အသီး, ပမူးလာတ်ကတိအကေတမဲ့နှုံး မူးခြား, တ်အို့ဖို့လာဘာ်တ်မာနေးမာဖို့အီလာ ပျော်မှု့အီအီအမျှုံတ်ဘူ့လာအတအို့ဒီးတ်ဘူ့ဘာ့သူ့ဘုံးတဖို့အရှုံးနှုံးလို့

ပမူးလာ ဘာ်ယူးဒီးတ်ဆာကတ့်လာ အလို့တ့်လီးဆဲ့နှုံး မူးခြားဖဲ့ AD 303 ဆူ AD 313 အနံ့ တဆံ့အတ့်ပူ့, ပျော်မှု့အီအီအမျှုံတ်အို့ဖို့အံ့နှုံး မူးခြားတ်အံ့အို့ကလဲ့တံ့အေအစို့လာ, ဘာ်တ်ထံ့နှုံး အီလာ စရိလာအဟ်ဖို့တို့လုံးစိန္တာတဖို့လာ အမေစာတ်ယူ့သူ့ညီတ်အရှုံးအကျို့တ်မဲ့အပူ့နှုံးလို့ လို့။ (လုံးလို့ဖူ့ ၂၁)

“တ်နေးတ်ဖို့လာအကဘာ်နာန္တာ သုတပ္ပါနီနိတမဲ့တရာ့၏ ကျို့ကျို့, ဒ်သိုးကလူ့ပစ့်သု့ဒီး, မျှုံကို့ လုံးကအန္တာ သုလာယို့ပူ့တေနို့, ဒီးသုကဘာ် တ်နေးတ်ဖို့ဆံ့ဆဲ့သို့လို့ အို့နဲ့ဆီးနဲ့ကလုံးတို့တေနို့သု့ သု့တေနို့၏ ဒီးယကဟု့နာလောတ်မှုအို့ သလုံးနှုံးလို့။”

ဘာ်ယူးဒီးတ်ကတို့လာဘာ်တ်စံးပဲ့အီအရှုံးနှုံး, တ်လာဆံ့ဆဲ့သို့အံ့နှုံး မူးခြား အနံ့တဆံ့နှုံး ပထံ့ဘာ်လို့ မူးစွဲ့ကိုး AD 303 ဆူ AD 313 အတ့်ပူ့လို့။

ဒ်သိုးတု့အဆံး၏ဒီး, ကအို့ကွဲ့အဖိလို့ -

လုံးစိန္တာအံ့မူးခြား, စို့ပေါ်အို့အို့ကလဲ့တံ့အေ လာအမာနေးမာဖို့တ်အို့ဖို့အို့တ်အံ့အို့တ်အံ့ဒီး, ပျော်မှု့အော်ပေါ် “ကူ့ရေ့စတ်တ်တ်” ထို့ဘာ်နှုံးပထံ့ဘာ်လို့ စို့ပေါ်အဲအံ့အို့ဒီး, အမဲ့ဟူသူ့ဖူ့လာ တ်ဘူ့သူ့ဆာသားဆာဒီး အဲတ့်လို့ရို့မှု့အို့အို့ဖို့သရု့လာအမျှုံး ပျော်ရုံးအတ်ဘူ့ဘာ့ဘာ့နှုံးဒီး အဲအို့ကစ်ဒ်အံ့အို့ပဲကဲတို့ပျော်ရုံးအလို့ခံသူ့ဘုံးတဖို့အတ်ရှုံးတ်ရှုံးလို့။

ပျော်မှုဖိအတ်အို့ဖို့သရှိခဲ့၊ မအန္တတ်အခွဲးအယ်လာအကဘာ်ကဲထို့(Popc) အဂ္ဂန္တအို့ထို့ ပဲဒီးအတ်ဒို့စို့ကမိအံ့နှုံး အို့ထို့ပဲစုံကိုးလို့၊ လာတ်ဂုံးတဖုံးအံ့အယ်၊ ပရုံကွုံစိုးသီးအဖို့ကတ်ကတ် တကအံ့အလိုးအလေဒီး အတ်ဒို့စို့ကမိအံ့နှုံးမှုးဒုံးပျော်လို့ခရုံးအတ်ရဲ့ပဲကျော်လို့လာတ်ကူ့ထို့ဖူးလို့ဟောတ်အံ့အကြို့ထို့တို့အဂ္ဂန္တ ပထံ့ဘာ်လို့။

ဘာ်ဆုံးတ်အဲအံ့ဒုံးပျော်လို့ခရုံးအကြုးအဂါးလာအဆုံးတမဲ့အို့ထို့ပဲ အဆိုကတ်အဂ္ဂ၊ ဒ်ပစ်းတ်အသိုး၊ အတ်အို့ဖျူးထို့အဂ္ဂန္တပထံ့ဘာ်လို့။

မှုံပဲလို့၊ တ်လာပယိုတာသိအံ့ကေအို့ကွုံပဲမှုံတကအံ့အဖို့လို့၊ ဒ်ပစ်းတ်အသိုး၊ ပမှုံစုံလာအကာတမဲ့နှုံးမှုံဒုံး တ်လာပယိုအံ့အသိုးအမှုံအံ့တူ့လို့ပျော်မှုံဖိအတ်အို့ဖို့သရှိဒီးပျော်ရုံးအတ်ဘူ့တ်ဘာ်ပဲအံ့အသိုး ဒီးဒီးသို့တကအံ့အသိုးဆူးသဝံးထို့ပျော်လို့ခရုံးအတ်ရဲ့ပဲကျော်လို့လာတ်ကူ့ထို့ဖူးလို့ဟောတ်အံ့အကြို့အံ့နှုံးပဲထံ့အံ့အကြို့ကဲထို့ပျော်ရုံးရုံးရုံးပဲထံ့ဘာ်လို့။

ဒီးတ်လာအမဲ့အံ့နှုံး -

တ်လာတ်အမဲ့အံ့နှုံး မှုံဒုံးပယိုတာသိအမဲ့ဒီးအို့ဒုံး ပန်းတ်အံ့လာ၊ တ်အို့လာနှုံးခါနှုံးခါအကတ်တမဲ့နှုံးလို့။ လာတ်နှုံးအယိုတ်လာစိုးပဲ “ကူ့စတ်တဲ့” စုံကိုးမှုံစိုးပဲလာခံကတ်တကနှုံး ပထံ့ဘာ်လို့။

ဆုံးဖို့ဆုံးပဲထံ့ဘာ်လာ -

တ်အဲအံ့မှုံဒုံး၊ ဘာ်လုံးဒီးလုံးခုံးဖို့တာလာအမှုံလုံးပဲထံ့ယိုဟော် ၁၀း၃၀ အပူ့၊ “ယဲဒုံးဒီးယပ်နှုံး၊ မှုံတ်တ်တမဲ့ယိုလို့။” အဂ္ဂအံ့နှုံး၊ ဘာ်တ်ကတိုသကိုးဒီးတာ့ပို့တာ့ပို့လာ၊ ပျော်ရုံးအတ်အို့ဖို့သရှိ (ဆုံးသုံးတဖုံးလာမှုခို့) အံ့နှုံး မှုံဒုံးလာ စိုးပဲ “ကူ့စတ်တဲ့” အတ်ရဲ့ပဲကျော်လို့လာအမှုံ တ်ကူ့ထို့ဖူးလို့အတ်အို့ဖို့သရှိတ်တမဲ့အံ့အသိုးအာ်လုံးဒီးကတ်ယုံးရူးအက်းအဂ္ဂအံ့နှုံးလို့။

ဖဲနှုံးအခဲ့အခါနှုံး ပျော်ရုံးအတ်အို့ဖို့သရှိခဲ့လာ့အပူ့ပျော်သာ့ပူ့သုံးတဖုံးပဲထံ့ဘာ်လုံး အာ်စုံအာ်စုံ “ကူ့စတ်တဲ့” အတ်ကဲ့မှုံဆူ့တ်ကူ့ထို့ဖူးလို့အတ်အို့ဖို့နှုံးလို့။

ဘာ်တ်ထုးလို့ကွုံးအီဆူ့ဟို့ဖို့ချုံလို့ -

တ်အဲအံ့မှုံဒုံးတ်နှုံးအာ်ထုးအတ်စုံဆာဘာ်လုံးဒီးစိုးပဲကျော်စတ်တဲ့လာ၊ တ်အို့ဖို့သရှိသုံးတဖုံး အဖို့ခို့နှုံး ပထံ့ဘာ်လို့။ မှုံပဲလို့၊ စိုးပဲကျော်စတ်တဲ့၊ အတ်မှေလာမေကပို့တ်ဒီး နို့ဖူးသုံးတဖုံးလာ အဘာ်ထွဲဒီးနှုံးခို့ခို့သုံးတဖုံးအံ့နှုံး မေဆုံးလို့စုံလို့နှုံးသုံးအတ်ဘာ်ထွဲဒီးဒီးဒီးအကမေဒုံးထဲ့ဟို့ခို့အတ်မှုံနှုံး ဘာ်တ်ထုးနှုံးအဲသုံးအာ်အသုံးနှုံးပဲထံ့ဘာ်လို့။

မှုံပဲလို့၊ စိုးပဲအဲအံ့၊ အဲ့ဒီးပဲလာ တ်အို့ဖို့သရှိတဖုံးကမေဒုံးထဲ့နှုံးအတ်ဘာ်ထွဲဒီးဒီးဒီးဒီး ဒီးနှုံးတကပောကဆုံးလို့စုံလို့အကိုး၊ ဒ်ပစ်းတ်အသိုး၊ ထုးလို့ကွုံးအီဆူ့ဟို့ဖို့နှုံးပဲထံ့ဘာ်လို့။

လုံးတ်လို့ဖူး ၁၂၅၇

“ဒီးပယိုဆာထုံးပဲလာ ပို့မှုံလာ အကဆုံးစုံအဖို့တကနှုံးအမဲ့ညီ့၊ ဒ်သိုးတော်အဆုံးစုံဒီး၊ ကအို့ကွုံးအဖို့လို့။ ဒီးဆုံးစုံအဖို့ပို့ချုံး၊ လာအကစုံးညို့ပဲကိုးကလုံးတော်အဲ့လို့ အနို့ထူးထူးလို့။ ဒီးတ်ဟံ့ဌာ်အဖို့ဆူ့

လုပ်စီဆုံးအပဲအံ့စာ ကုချောကဒါကုပြောဆူ တုမာအသေးလာ၊ တုအိုနှိုင်လာအိုနှိုင်အုပ်ထဲတမံသူ့ဘယ်တဖ် အပူးအတ်ဖီးတုမာဒီးအတ်တကဲးပတ်သူ့ဘယ်နှုန်းကမ္မာဒုၢ် AD 325 အမဲ့ညာ၊ လာလွှာယာနှိုင်နှုန်း ဆူယာဖြောန်အတ်ပူ့နှုန်းလီး.

မူးဝဲလီး။ မူးဝဲဒ်ပုံးဘုရားအသိုး၊ “တုဒ်းတုယာအိုနှိုင်လာမူးဝဲ” နှုန်းလီး။ တုလာမူးဝဲအံ့နှုန်းမူးဝဲအုပ်နှုန်းလီး။ အဘာ့သုတေသနလီးအသေးဒီး တုဘူးတုဘာ (မူးဝဲ) နှုန်းလီး။

တုလာ “တုဒ်းတုယာ” အံ့နှုန်းမူးဝဲတုထိုနှုန်းတို့အတ်ပန်းဘယ်တမံလီး။ မူးမူးဒ်နှုန်းဒီး မတာဒီး မတာသူ့ဘယ်တဖ်ထိုဒီးလီးအသေးနှုန်းလီး။ အဂုံနှုန်းပကဗုသူ့ဘယ်အိုတကု့်။

မံကုလးဒီးအကလုးသူ့ဘယ်တဖ် –

တုအပဲအံ့ကေမူးမတာနှုန်းလီး။ တုလာကတ်ယူ့ရူးအံ့နှုန်းလာမူးဝဲနှုန်းဘုရားအပူ့ဘုရားတုကိုးအီးလာ၊ မံကုလးနှုန်းပထံ့ဘုရားလီး။ အခါပညီမူးဝဲအုပ် “လီးကိုဒီးကတ်ယွာ” ဒ်ပစ်းတုအသိုး၊ “ပုံတကေလာမာအသေးဒီးကတ်ယွာ” နှုန်းလီး။

EL (michael) အခါပညီမူးကတ်ယွာဒီး “mika” အခါပညီမူးလီးကိုဒ်သိုးနှုန်းလီး။

တုအပဲအံ့မူးဝဲ ပုံတကေလာ စံးလီးအသေးလာ ကတ်ယွာဒီးပုံတကည့်ပုံအဆုံး၊ ဟံးနှုံးတုစိတ်ကမိုးဒီးကတ်ယွာတကေနှုန်းလီး။ မူးဝဲလီး။ မူးစွဲကိုးပရုံးကွုံးစီးသီအလီးအလေးအတ်ဒို့ဒို့ကမိုးတမံအံ့နှုန်းလီး။

လာတုနှုန်းအယိုး၊ မံကုလးဒီးအကလုးသူ့ဘယ်တဖ်၊ အကျိုပုံလာအဆူးကွုံးကွုံးညီကွုံးအတ်ရှုံးတုနှုန်းလာ အမူးပုံရှုံးမူးဖိအပူ့ဘွှုံးတုဒီး လာခံအပဲသူ့ကဲထိုလာ ပုံပေရုံးကွုံးစီးသီအလီးအလေး၊ အတ်ရဲ့လီးကျူးလီး လာတုကူ့ဘုရားထို့ဖီးလီးဟောတေအတ်ဒို့ထို့ထို့အပူ့အပဲသူ့ဘယ်မူးပုံလာအယုံတုစိတ်ကမိုးသူ့ဘယ်နှုန်းလီး။

ပယိုဒီးအကလုးသူ့ဘယ်တဖ် –

တုအပဲအံ့မူးဝဲ၊ ပုံရှုံးမူးဖိသူ့ဘယ်တဖ်အသိုးအမူးတာဘုရားလာ ဘုရားတုဟောတုအီးလာ ထံ့ဂုံးဂုံးရှုံးရှုံးတုးတုး တုဘူးတုဘာအတ်ဟောတုပြီးခံမံအဂုံနှုန်းလီး။

တုလာတုဒ်းတုယာ၊ ဒ်ပစ်းတုအသိုး၊ တုထိုဒီးလီးအသေးအံ့စာ တုမန်သူ့ဘယ်တဖ်အယိုးလီး။

တုအပဲအံ့မူးဝဲ မူးဝဲ၊ ဒ်ပစ်းတုအသိုး၊ ဟို့ဆိုတာဘုရားလာ အဘာ့သုတေသနလီးအသေးဒီး တုဘူးတုဘာ၊ ဒ်ပစ်းတုအသိုး၊ တုအခို့အန်လာအဘာ့သုတေသနလီးအသေးဒီးတုဘူးတုဘာသို့သူ့ဘယ်အကို့နှုန်းလီး။ တုဒ်းတုယာအပဲအံ့မာအသေးယုံးပို့ဒ်မီးလီး။

လုပ်တုလီးပျို့ ၁၂-၈

“ဒီးအပဲသူ့အလီးတုအို့လာဘုရားလာမူးဝဲဘုရား။”

“ဒီးပယိုဖေးဒီး၊ ရှုံးလာအအို့လာသီတာဘိုး၊ ကိုးပဲအမံ့လာမူးဝဲကိုးလီး၊ ဒီးစာတုံးလာအလီးနှုံးပုံပေရုံးဒီး မို့မို့ခဲ့လီး၊ ဘုရားတုတ်တုလီးအီးအူဟို့နို့ခို့ချုံး၊ ဒီးအကလုးတဖ်ဘုရားတုဟို့ထို့ကွုံးဒီးအီးလီး။”

လုပ်စီဆုံးတာအံ့စာ စံးဘုရားပုံလာ၊ တုဒ်းတုယာစံးထို့မီး AD 325 ဒီးဝဲဝဲမီး AD 539 အနုံနှုန်း ဝဲဒီးဟု့ပျို့ဝဲတုမာအသေးသူ့ဘယ်အဂုံနှုန်းလီး။

ပျော်မှုဖိအပျောက္ခာတ်လာအမှုပျောလာအဆုံတ်အံအယိ, ပျောလာအဆူးကွဲပြုကွဲပြုအတ်စုံတ်နှင့်သူ့တဖ်မနောတ်ဒီး အဝဲသူ့မာန္ဒြာတ်ဟာသုတ်တ်ခုပျော်မှုဖိသုတ်တဖ်လာအတအို့ဒီးတ်ဘူ့တ်ဘာသုတ်တဖ်နှင့် အဖို့ရို့လို့.

“ဒီးပယိုဖေးဒီ့၊ ဂုဏ်လာအအို့လာသီတာဘိ၊ ကိုးဝဲအမဲလာ မှုကို့လို့၊ ဒီးစေတု့” –

လုံးစွဲဆုံးအဝဲအံးသုတ်ပျောလာ, ပျော်မှုဖိအဘီအမှုပျောက္ခာတ်ဘိအံး, ဘုရာ်တ်ခံတလဲကွဲအို့ဆူ့, ဂုဏ်လာအအို့လာသီတာဘိအကွဲအဂို့အန္တ်လို့. ဘုရာ်မနာအယိုလို့လုံးနှင့်, တ်လာပျော်မှုဖိအဘီအမှုအနို့ကဗ်ဒ်အံး, လို့ကို့ဒီးမှုကို့လို့စေတ်လာကျော်အို့နှင့် ပထံးဘုရာ်လို့. တ်လာပျော်မှုဖိအဘီအမှုအတ်ဟတ်ပြီးအံးနှင့် မာအသုံးဒ်မှုကို့လို့အတ်ဟတ်ပြီးအယို အဝဲအို့ဒီးတ်ခံတလဲတ်အက်အဘာ့ဒီး, မှုကို့လို့ဒီးစေတ်အတ်သုတ်ဘာသုတ်ဒီး အစိုးကမို့သုတ်တဖ်အို့စုံကိုးလာ ပျော်မှုဖိအဘီအမှုနှင့် ပထံးဘုရာ်လို့. လာတ်နှင့်အယို တ်လာပျော်မှုဖိအဘီအမှုအံးနှင့် ဘုရာ်တ်ဒီ့လို့အို့လာ စေတ်နှင့်ပထံးဘုရာ်လို့.

“ဘုရာ်တ်ဘာအို့ဆူ့ ဟို့ရို့ရို့ချာ,” –

တ်လာပျော်မှုဖိ အဘီအမှုတ်ဘာသုတ်အံးအတ်ဟတ်ပြီးဆုံးလို့စုံလို့ဘုရာ်တ်ဘာသုတ်အတ်ဟတ်ဆုံးအယို မာအသုံးဒ်လာအဝဲသုတ်တဖ်အဂို့လို့ဆုံးနှင့်အို့လာဘုရာ်အသို့နှင့်ဘုရာ်လို့. လာတ်နှင့်အယို, တ်ကတို့ဖိတာဘိလာအမှု, “ဒီးအဝဲသုတ်အလို့တအို့လာဘုရာ်လာမှုခို့ဘုရာ်.” နှင့်ပဘုရာ်ဟ်သူ့ဟ်သုံးနှင့်လို့.

မှုဝဲလို့. တ်ဂုံးအဝဲအံးမာအသုံးဖော် AD 539 အပူ့ဒီး, တ်လာပျော်မှုဖိအဘီအမှုအဝဲအံး လဲလို့ဘုရာ်ဆူ့ပျော်မှုဖိအပျောက္ခာတ်အစုံပျော်ဒီး, ဖဲတ်ဆာကတ်ဒီးအဝဲအံးပျော်မှုအပျောက္ခာတ်မာန္ဒြာတ်လို့တ်လာလာအမှု, “ပျော်အို့တကေလာအဘုရာ်ထွဲဒီး တ်ဘူ့တ်ဘာသုအတ်အမူးအရှုံသုတ်တဖ်ခဲလာ်” နှင့်လို့.

လုံးတ်လို့ဖျို့ ၁၂၁၀-၁၂၂၂,

“ဒီးယန်ဟူတ်ကလုံးသို့ ဖော်လာမှုခို့စုံးပဲအံး၊ ခဲကနို့အံးတ်အုံကျော်ခို့ကျော်၊ ဒီးတ်အစိုးအကမို့၊ ဒီးပက်စ်အဘီအမှု၊ ဒီးစော်အတ်ဟတ်ပြီးကဲထို့လို့ အဂုံးအံး၊ ပျော်အဟန်တ်ကမ်းလာပဒ်ပုံးအလို့၊ လာအဟန်တ်ကမ်းလာအလို့လာ ယွှေအမဲ့သု့လာကမ်းဆဲ့လာမှုနဲ့တကေနှင့်၊ ဘုရာ်တ်လို့ကွဲပဲအို့အို့လို့.”

“ဒီးအဝဲသုတ်မာန္ဒြာအို့လာသီးသုံးနှင့်၊ ဒီးလာအကလုံးလာ အအုံအသုံးလို့၊ ဒီးတ်အံးဘုရာ်အသုံးဘုရာ်လို့လို့.”

“မာသုံးဒ်နှင့်ဒီး၊ မူခို့၊ ဒီးပျော်လာအပျောသုတ်စာ၊ သုံးခုတ်ကုံး၊ ပျော်လာဟို့ရို့ချာ၊ ဒီးလာပို့လို့ပျော်နှင့်၊ ဘုရာ်အပို့လို့ အဂုံးအံး၊ မူးကို့လို့သုတ်ညာ့လာ အဆာအကတ်ဒီးအို့ထဲ တ်စို့ဖိသတ်ဒီး၊ ဟဲလို့ပဲဆုံးအို့၊ အို့ဒီးအသုံးဒ်ဖို့ဒ်မဲ့လို့.”

တ်လာ, “ပျော်မှုဘီအမှုလာအအို့ဒီး တ်စို့တ်ဘုံး” တ်ဘုံးအံးနှင့် ဘုရာ်တ်ဘုံးထို့အို့ဖော် AD 799 အပူ့ဒီးဖော် AD 539 နှင့်အလို့ ခံသုတ်တဖ်နှင့် ပရုံးကွဲ့စို့သီးအလို့အလာ အတ်ဒို့စို့ဒ် ကမို့သုတ်တဖ်ဒ်ထို့ထို့ အဂုံးနှင့် ဘုရာ်တ်ကဲ့ အို့ဒ်တ်ပန်းတမဲ့လာ လုံးစွဲဆုံးအပျော်နှင့် ပထံးဘုရာ်လို့.

“ဒီးယန်ဟူတ်ကလုံးသို့ဖို့လာ မူခို့စုံးပဲအံး”

ဒ်လုံးစွဲဆုံးအတ်ဖျို့လာ အဖို့ရို့အသို့၊ ပျော်မှုဖိ အပျောက္ခာတ်အဝဲအံး၊ မာအို့ထို့တ်တ်ယူ့ဆူ့

ဒ်ပစ်းတုံးအသိုး, ကတို့တုံးဆူဗုံးအရှုံးနှင့် ပထံ့သာ့လို့ ဘာ့ယူးမီးအတုံးကတို့အံ့နှင့် ပကချေသူ့ည့်
ဘာ့အို့ တက္ခို့。

“ခဲကန်းအံ့တုံးအုံကုံးခြို့ကုံး၊ ဒီးတုံးအစိအကမို့”

တုံးအဲအံ့နှင့်မုံးဒ်, ပျေသူ့တဖ်မေနာ့ဘာ့ပျော့ရှိမှု့ဖိအသီအရှုံးဒီးအစိအကမို့အံ့နှင့်အို့ပဲလာ ပျော့
မူ့ဖိအဖို့ခို့ဒီး, မုံးစွဲ့ကိုးတုံးဘူ့တုံးဘာ့အပျော့ခြို့ပျော့နှင့် ပထံ့သာ့လို့

“ဒီးပကစ်းအသီအရှုံး၊ ဒီးခုံ့ရှုံးအတုံးဟာတ်ပြီးကဲထို့လုံးလို့”

တုံးအဲအံ့အံး မုံးဒ် ကစ်းခုံ့ရှုံးကဟာတ်အနံ့ဖိတကထိအရှုံးနှင့် ပကထံ့သာ့ဖွဲ့, လုံးလို့ဖျို့ ၂၀၇၄
နှင့်လို့ ဘာ့ဆုံးအဲသူ့စံးပဲလာ, ပရံ့ကျွဲ့စီးသီးအစိအကမို့အံ့အို့ထို့ပဲလာ ကစ်းယွှေအသီအရှုံးအပျော့နှင့်
လို့

လာတုံးဂို့ဒီးအဲပဲ့ပရံ့ကျွဲ့စီးသီးသူ့တဖ် အတုံးအလို့အလာ့ အတုံးဒို့ဒို့ကမို့အံ့နှင့် မုံးဒ်
လာ ကစ်းခုံ့ရှုံးအပဲ့နှင့် ပကထံ့သာ့ဖွဲ့ AD 799 ဆုံး AD 1799 အကတုံးအနံ့ဒီးမုံးစွဲ့ကိုးအနံ့ (၁၀၀၀)နှင့်
ပထံ့သာ့လို့

“အရှုံးအဲ, ပျော့အဟ်တုံးကမ်းလာ ပဒီပျော့ရှုံးအလို့, လာအဟ်တုံးကမ်းလာ အလို့လျော့ယွှေ အ^{မဲ့}
မဲ့ည့် လာမျ်ဆော်းလာမျ်နာတကန့်, ဘာ့တုံးတုံးလို့ကျွဲ့အီလို့”

ဖဲ့ရှိမှု့အသီအရှုံးအစိအကမို့ဆော်းလို့စွဲ့လို့လာတုံးဘူ့တုံးဘာ့အတုံးဘာ့ထွဲ့ အတုံးဟာတ်တုံးဘာ့အခါ
နှင့်, ပရံ့ကျွဲ့စီးသီးအလို့အလာ့အတုံးဒို့ဒို့ကမို့ အတုံးမေဆာက်တုံးဘာ့သူ့တဖ်နှင့် ပထံ့သာ့လို့

“ပျော့အဟ်တုံးကမ်းလာအဒီပျော့ရှုံးအလို့”

တုံးကတို့အဲအဲအံ့ကမျ်းဒ် ပျော့ရှိမှု့ဖိအသီအရှုံး တရျေးလာဆော်းလို့စွဲ့လို့အခါန့်, အဲသူ့မေနာ့မာ
ဖို့တုံးအို့ဖို့လာ တုံးဆာကတ်းဖို့ဖို့ယံ့ယံ့အီလို့လို့

“ဒီးအဲသူ့မေနာ့အီလျော့သီးအီယွှေ့, ဒီးလာအကလျှေးလာအအုံအသေးလို့, ဒီးတာအဲ့ဘာ့ဘာ့အသေးဟ်
လာတုံးသံ့နှင့်လို့”

တုံးကတို့အဲအံ့အံး, ဘာ့တုံးကတို့အီလျော့ ပရံ့ကျွဲ့စီးသီးအလို့အလာ့, အတုံးဒို့ဒို့ကမို့အံ့နှင့်
အဲသူ့တဖ့်စံးပဲလာ မာန်းတုံးအခွဲ့အယ်လာ ကစ်းယွှေ့အီလို့နှင့် ပထံ့သာ့လို့ မုံးစွဲ့ကိုးပရံ့ကျွဲ့စီးသီး
အလို့အလာ့အတုံးဒို့ဒို့ကမို့, အတုံးရဲ့လို့ကျွဲ့အီလျော့ တုံးကူ့ဘို့ထို့ဖွဲ့ပဲ့ဟ်စာအတုံးသူ့တဖ်အမ်း
ထူးရဲ့ (Mar tyr) ဒ်ပစ်းတုံးအသိုး, ပျော့အတုံးသံ့တုံးဟ်မ်းအသေးလာ အတုံးနှင့်အဲပဲ့သံ့သူ့တဖ်နှင့် ပဲ့လို့

မုံးလို့ လာပရံ့ကျွဲ့စီးသီးအတုံးရဲ့လို့ကျွဲ့အီလျော့တုံးကူ့ဘို့ထို့ဖွဲ့ပဲ့ဟ်စာအတုံးအကို့နှင့် ဒ်သိုး
ကကဲထို့ဒို့ထို့အကို့, ပျော့ဟူ့လို့အသေးလာ့လာ့ဆုံ့သူ့တဖ်လာအမျ်း “ပျော့ဆုံ့သူ့တဖ်” အို့အီ
မေးလို့

“မာသေးဒ်နှင့်ဒီး၊ မူးခို့၊ ဒီးပျော့အီယွှေ့လာအပျော့သူ့, သာ့ခုံ့တက္ခို့”

တုံးအဲအံ့နှင့် မုံးဒ်, မူးခို့, ဒ်ပစ်းတုံးအသိုး, ပမျ်းစံးလာ တုံးကတို့အကတ်မံ့နှင့်မုံးဒ်, ဒ်သိုးနှိုးသီး
တက်ပေးအတုံးဟာတ်တုံးအံ့နှင့်အို့ပဲလာ ပရံ့ကျွဲ့စီးသီးအတုံးရဲ့လို့ကျွဲ့အီလျော့တုံးအပျော့နှင့်အို့ဒီးတုံး
တုံးကမို့ဒီးတုံးကဟု့ကည်းအဆာကတ်းနှင့် ပထံ့သာ့လို့ တုံးသူ့တဖ်အံ့နှင့် မုံးဒ်လာ “ပျော့အို့လာအပျော့

သုတေသနအကို” ၇၂ပစ်းတ်အသီး၊ ပရိုင်ကွိုစ္စာသီဒီးအတ်ဘာတဲ့သုတေသနကအိုးတ်သူတာမျှခုသားခုအကိုလို့၊

“ပူဇော်လာဟန်စိန်ရဲ့၊ ဒီးလာပို့လည်ပူဇော်၊ ဘာ့အဖို့လို့”

တ်လာ “ဟို့နို့” နှုံးမျှအော် ပူဇော်သုတေသနလာအော်မီး တ်ဒို့ပို့ထို့တို့ပို့အော်မီး အတ်ဆိုကမို့ ဒီသီးလို့အသေးသုတေသနမီး၊ တ်လာ “ပို့လုံး” အံ့နှုံး ပူဇော်သုတေသနလာအတ်အိုးမီး ပျော်ရုံးအတ် စုံတ်နှုံးမီးတာဘာတဲ့လို့အသေးမီး တ်ဘုံးတ်ဘာသို့တေသနအံ့နှုံး၊ လာအဲသုတေသနအကိုး၊ တ်လာပရိုင်ကွိုစ္စာသီဒီးအတ်ဟတ်ပြီးအံ့နှုံး မျှအော်တ်ဖြူ့တ်ယ်တမဲ့လာ အဲသုတေသနအကို့လို့၊

တ်လာ “ဘာ့အဖို့လို့” အံ့နှုံး မျှအော် ပရိုင်ကွိုစ္စာသီဒီးမော်လာအော် “ခရှာဆဲ့” လာအမျှတူ့ရုံး အတ်ပန့်အလုံးအဖို့လော်သုတေသန၊ သူအဲသုတေသန အတ်ဒို့ပို့မီးမော်ထို့တ်ပုံ့တ်ဖူးမီးတ် သံ့သုတေသနတေသနဘာတဲ့လို့အော်အသေးလာအဲသုတေသနအတ်ဆိုတလဲကွို့တ်အကိုးနှုံး၊ မာအို့ထို့တ်စုံးတ်ယာ နှုံး ပထံ့သုတေသနလို့၊

“အဂျိုင်အံး၊ မှု့ကိုလ်းသုတေသနပေါ်လာ အဆာကတ်အို့ဝဲတစ်ဦးမီးတ်၊ ဟဲလီဲခူ့သူအို့၊ အို့မီးအသေးခို့ထို့ဖို့မီးလို့”

တ်ကတို့တာသီလာအမျှုံး၊ “သူအို့” အံ့နှုံးမျှအော် တ်အို့ဖြူ့နှုံး ပထံ့သုတေသနလို့၊ စာတ်အံး ဒီသီးအကမာဟားဂို့ တ်အို့ဖြူ့အကိုးနှုံး အဲသုတေသန ကအို့မီးတ်ထုးကိုထုးဘိုင်လဲ့နှုံး အဂျိုင်လို့၊

တ်အဲအံ့နှုံး မှု့တ်ဟု့ပလ်းတ်လာဝဲသုတေသနအတ်အတ်စုံးတ်ကတို့ဟောတာလာ

မှု့နှုံးလာ အကဟဲ့ သုတေသနအဗျား တ်အို့ဖြူ့သုတေသနအကို့လို့

လ််လို့ဖူ့ ၁၂၃၁၃၊

“ဒီးတု့ပယ်အံ့သူ့လာအသားတ်တ်လို့ကွဲ့အီးဆူ့ဟန်စိန်ရဲ့ဖို့မီး၊ မာအောမသီပို့မှု့လာ အဆုံး ၀၁အဖို့ရဲ့လို့”

တ်အဲအံ့မျှုံးအော်တ်ဂုံးဘာ်ယူးမီး၊ ပရိုင်ကွိုစ္စာသီဒီးသုတေသနသူ့အတ်အလီးအလေးအတ်ဒို့ဖို့မီး ဒီသီးမာပယို့တာဘို့၊ ၇၂ပစ်းတ်အသီး၊ ပဒ်ပပ်လာ အဘာ်တဲ့ဒီးဒို့အတ်ဟတ်ပြီးလာအတ်အိုးမီးနှုံးသားတကပါ အတ်ဟတ်ဆုံးသုတေသနနှုံး၊ လာတ်ကူ့သုတေသနအဗျားမာဆူ့မာစီးတ်ဒို့ဖို့ခို့တ်နှုံးနှုံးနှုံးနှုံး၊ ၇၂ပစ်းတ်အသီး၊ ဆူ့ပို့မှု့အို့နှုံး မေနးမှုဖြူ့တ်ဆူ့ဆူ့ကလဲ့နှုံးပထံ့သုတေသနလို့၊ (လံအော်းယူလား ၂၃၂၂၊ ၂၃၂၄)

တ်ဂျို့အဲအံ့မေအို့ထို့ တ်မာသံမာဝိတ်ဆူ့ ပူဇော်တ်ပျော်ရုံးဖို့သုတေသနအဖို့ခို့တ်ဒို့ဖူ့သုတေသနဖူ့တ်လို့လို့

လ််လို့ဖူ့ ၁၂၃၁၄၊

“ဒီးတ်ဟု့ပို့မှု့လာ လ််ဖူ့ဒီးအံးဆုံးသုတေသနသီး အကယူ့အဲတု့သူ့မှု့နှုံး၊ ဆူ့အလီးအော်ဝဲပို့တ်ကလုံးအို့လုံးအီးလာဆားအလီးတာဆာ၊ ဒီးအဆာတေသန၊ ဒီးတေသန၊ ဒီးပျော့်ပေလုံးနှုံးလို့”

လ််စီးဆုံးတာဆာအံး စဲ့ဘာ်ပျော်လာ၊ ပို့မှု့နှုံး၊ ၇၂ပစ်းတ်အသီး၊ တ်အို့ဖြူ့နှုံးနှုံးအံ့နှုံး ဘာ်တ်မာစာအိုးလာ ကစ်ယူ့အတ်အံးတဲ့ကွဲ့တဲ့အံ့နှုံး ကအို့ဝဲဆာအလီးတာဆာ၊ ဒီးအဆာတေသန၊ ဒီးတေသနအဂျို့နှုံး ပထံ့ဘာ်လို့၊ အခါပည်နှုံးမျှုံးအော်

၁နံပါတ် + ၂နံပါတ် + ၁/၂နံပါတ် = ၃ ၁/၂ နံပါတ် (တုန်ဆာကတို့လာ ဝံကျို့)

ဒိပစ်းတော်အသိုး

AD 539 ဆူ AD 1799 အကတို့အပူး

(၁၂၆၀ နံပါတ်, ဒိပစ်းတော်အသိုး, ငြုလို တုန်ဆာကတို့လာဝံကျို့)

တုန်ကလုံးအီရှုံးလုံးအီအို

ပျော်လာအအိုး သူ့သိသေးသိသူ့တဖို့အကိုနှင့် တုန်ကလုံးအီရှုံးလုံးအီအိုးလာ နှုံးတက်ပဲ အတ်အိုးအဂုံးနှင့်လို့။

လုံးမီရှုံးအီအိုးဆုံးသူ့ –

တုန်အဝဲအံမျိုးအီရှုံးကစ်ယွှေအကလုံးကထိလာဘာ့ တုန်ကွဲးဟ်ဖျို့အီအိုးလာအလို့လုံးတက်ကြုံးအသိုးတက်ကြုံးနှင့် အပူးလို့။

ပျော်ကနာ –

တုန်အဝဲအံနှင့် မျိုးအီရှုံးတုန်အိုးလို့ဖော်ဖော်အီအိုးသူ့သိသေးတက်မီအိုးအဂုံးနှင့်လို့။

မျိုးဝဲလို့။ တုန်လာတုန်အီရှုံးဖို့နှုံးနှုံးတဖို့၊ အီရှုံးမှေလို့ဖော်အသိုးလာ ပျော်လို့လို့ခရို့အတ်ရဲ့လို့ကျွော်လို့လာတုန်ကုပ်တို့ဖော်ပေါ်စာအတ်ပဲးတုန်မှေနှင့် ပထို့ဘာ့လို့။

လုံးလို့ဖျို့ ၁၂၂၅-၁၆,

“ဒီးရှုံးနှင့်ပျော်တွဲပို့ပို့မျိုးအံလာထံလာအကို့ပူး၊ ဒီးထံမြို့ပူးအသိုး၊ ဒီးသိုးထံကဆူ့ဘာ့အီအိုးလို့။–
ဒီးဟို့မီရှုံးမှေစာအီရှုံး၊ ဒီးဟို့မီရှုံးအီးထို့အကို့ပူး၊ ဒီးယူးလို့ကွော်ထံမြို့ပူးလာပယို့ပျော်တို့လာ အကို့ပူး
နှင့်လို့။”

တုန်အဝဲအံ မျိုးအီရှုံးတုန်မှေအသိုးဖဲ့ (၁၈)ယောဖို့နှင့်အပူးပျော်ဖြော်စုံနှင့်အကို့တုန်လဲလို့အသိုးဘာ့ပဲး
ထံကိုအတ်ဟတ်ပြီးအပူးလာဝဲသူ့တဖို့အတ်စံးကတို့ဟ်စာအံနှင့် ဘာ့တုန်ဟ်ဖျို့အီအိုးလာ လုံးစုံအပူး
ပို့တုန်ပန်းတံ့နှင့်ပထို့ဘာ့လို့။

ပယို့ (Serpent) – တုန်အဝဲအံနှင့် မျိုးအီရှုံးပျော်လို့လို့ခရို့အတ်ရဲ့လို့ကျွော်လို့လာ တုန်ကူ့တို့ဖော်ဖော်အီရှုံးလို့
ဟ်စာ တုန်အခိုံတက်လာ အမျိုး မျိုးကို့အံလို့စာတုန်နှင့်လို့။ (လုံး ၁၇၂၃ ၃၃၃)

ထံ – တုန်လာ “ထံ” အံနှင့် လာလံ့စီဆုံးအပူးဘာ့ဘာ့တုန်ဟ်ဖျို့အီအိုးလာ တုန်မှု့တုန်တို့အတ်ပန်းနှင့် ပထို့
ဘာ့လို့။ (လုံးလို့ဖျို့ ၂၂၁၇)

မျိုးဝဲလို့။ တုန်လာမျိုးကို့အံလို့စာတုန်အံး ဆီတလဲကွော်အတ်သူ့ရဲ့လို့ကျွော်တုန်အီးမာက္ခာ
ကုံးဝဲဆူ့တုန်မှေအသိုး၏ “ထံကဆူ့ဘာ့တုန်အသိုး” လာအမျိုး၊ ပရုံးကွော်စီးသိသူ့တဖို့အတ်လို့နှုံးတုန်အီး၊ စီးပော်
သူ့တဖို့အတ်ကလံ့နှင့်လို့နှုံးတုန်အံးမှေအီရှုံးထို့တို့ဝဲပဲ့။ ပထို့ဘာ့လို့ကျွော်တုန်အီရှုံး

ကိုနှစ် စံးပဲလာ ကသာ့အို့ဒီးတုံသူ့ဒီးကသာ့ဟလိုအသေးဇံးပဲအဂ္ဂုံနှစ်မှာအို့ထိုးပဲလို့။

တုံဂ္ဂုံအပဲအံ့ မသေသာ့ဘုံတုံဒီးမဟေးဂါးတုံအို့ဖို့နှီးနှီးသူ့ဘုံတဖြူလာကျွေ့ခံအံနှစ် ပထံ့ဘုံလို့။

တုံမှုတုံတို့ဘုံတဖြူအံအဂ္ဂုံနှစ် ဘုံတုံကဲးအိုးလာ “ဘို့တဲယာ” ဒီး “ဂုံဂဲးကိုရို့စံ့အို့” ဘုံတဖြူနှစ်လို့။ ပျေသာ့ဘုံတဖြူနှစ် မူးဒုံးပုံဖြူစံ့ဖို့ ဘုံဟ်များဒီးလုံးစံ့အတုံမှုတုံတို့နှစ် အတုံနှုံပို့တုံအို့ဘုံဘုံ။ ပျေသာ့ဘုံတဖြူနှစ် ဘုံတုံသူ့အိုးလာ မျှော်ကိုလုံးစံ့တုံဒီးမူးစံ့ကိုးစာတုံအတုံအပိုးအလို့နှစ် ပထံ့ဘုံလို့။

ဘုံဆုံးတုံတို့အကလုံကထါဘုံတဖြူ၊ ဒ်ပစံးတုံအသိုး၊ ထံမူးပုံအံနှစ်၊ ဘုံတုံယူးလို့ကွံ့အို့အို့ပစံးတုံအသိုး၊ ဘုံတုံတူးလို့အိုးလာ “ဟို့ခို့” ဒ်ပစံးတုံအသိုး၊ ပျေကလုံးသာ့ဘုံတဖြူအပို့၊ ဒဲ AD 1799နှစ် အပူးနှစ် ပရံးကွံ့စံ့သို့အတုံဟတုံပြုးအံနှစ် ဘုံတုံမေကတုံအိုးလာ ပျေဖြူစံ့ဖို့အို့အတုံအပိုးအလို့နှစ် အတုံဟတုံပြုးဘုံတုံလဲလို့အသေးအပို့လို့။

လုံးတုံလို့ဖျို့ ၁၂း၁၇၊

“ဒီးပယိုးအသေးဒို့ထို့ပို့မျှော်၊ ဒီးလဲခုံးတုံဒီးအချုံအသာ့လာအို့လို့တဲ့၊ လာအတူးနှုံးပျော်၊ ဒီးအို့ဒီးတုံအုံအသာ့ဘုံဟ်များဒီးယူးရှုးတဖြူနှစ်လို့။ ဒီးဆာတုံလာမဲးခို့လို့လဲ့နံ့နဲ့ အတုံဟတုံပြုးဘုံတုံလဲလို့အသေးအပို့လို့။”

ဝံသာ့ဘုံတဖြူအတုံစံးပေါ်လာခံကတုံနှစ်မူးဒုံး၊ တုံလာမျှော်ကိုလုံးစံ့တုံအံ့ သူ့ပရံးကွံ့စံ့သို့အို့အလို့အလျော်အကလူးသာ့ဘုံတဖြူဒီး ပျော်ထံ့အို့ကို့လာကသာ့မေန်းမေဖြူတုံ ဒ်ပစံးတုံအသိုး၊ ကသာ့ခုံးတုံချုံ တုံအို့ဖို့နှီးနှီးသာ့ဘုံတဖြူလာ၊ တုံသားချုံအကစံ့အစို့အတို့ဟို့ယူးမျှော်နှစ် ချုံပဲနှစ် ပထံ့ဘုံလို့။

လာတုံဂ္ဂုံသာ့ဘုံတဖြူအံနှစ် ဘုံတုံမှာအို့ထို့

ပျော်လို့ခရို့ အဂ္ဂုံအံနှစ် အို့ဒီးတုံဒို့ထို့

ထိုထို့အဂ္ဂုံဒီး ဘုံတုံစံးပေါ်စာအိုးလာဝံ

သာ့ဘုံတဖြူအကျို့နှစ် ပထံ့ဘုံလို့။

လုံးတုံလို့ဖျို့ ၁၃း၁၃၊ အပူးဘုံဟ်များဒီး ပရံးကွံ့စံ့သို့အဂ္ဂုံလာ ဘုံတုံစံးကတို့ပေါ်စာအို့နှစ် ပထံ့ဘုံလို့။

“ဒီးယထံ့တုံချုံတုံပို့ အို့ဒီးအခို့စံ့ဖျို့၊ ဒီးအနာဆုံးဆုံးသို့တုံ ဟဲထို့လာ ပို့လဲ့ပူး၊ ဒီးအခို့သလုံးဖံ့ဖံ့ဖျို့ဖျို့အို့လာအနာတဖြူ၊ ဒီးလာအခို့အလို့၊ တုံအမဲ့တဖြူဘုံဟ်များဒီးတုံချုံချုံပျော်လို့လို့။”

“ဒီးတုံချုံတုံပို့ ယထံ့တုံနှစ် လျှော်လာခုံးပို့ပို့၊ ဒီးအို့လို့ကို့လာတာသူအို့၊ ဒီးအထု့ ဒို့လို့ကို့လာခုံးအထု့အထု့ ဒို့လို့လို့။ ဒီးပယို့နှစ်ဟဲ့အို့လို့အစို့အကမို့၊ ဒီးအလို့ပို့ပို့၊ ဒီးတုံဟတုံပြုးအို့အမှု့ လို့လို့။”

“ဒီးအို့အကျို့တာဖျို့ဘုံတုံကျို့အို့တုံအကသံ့တုံလို့။ ဒီးအပူးလျှော်လာအကသံ့တုံ၊ ဘျိုက္ခာဝဲလို့လို့။ ဒီးပျော်ခို့ခို့ပို့ပို့အသေးကမာကမာ်လာ တုံချုံတုံပို့တုံနှစ်အယို့ခဲ့လော်လို့။”

လုပ်စီဆုံးအဆာအဝဲအံ့ဩ ပထ်ဘာ၏စုံကိုလာ လုပ်အနေးယူလေးအဆာဖို့ (၇)အသီး၊ ဘီမှုတာဘူး၊ ဒ်ပစ်း၊ တို့တကိုအကို၊ တုပနိုင်တမံလောဘာ၏တုဟ်ဖျို့အီလို့၊

တုပနိုင်တမံအံ့ဩအခါပညီနှုံး မူးဒုက္ခိအဖိုလ်အသီးလို့၊

“အို့ဒီးအခို့နှုံးဖျော်၊ ဒီးအနာဆံဆဲ့ဘိ –

တုပနိုင်အဝဲအံ့ဩ ဒဲ ပသုံးညားဘာ၏တုံးလံအသီး၊ မူးဒုက္ခိပျော်မူးဖို့သုံးတဖော်အဘီအမှုနှုံးလို့၊

မူးဝဲလို့၊ လာပျော်မူးဖို့အဘီအမှုအယို၊ ပရုံးကွုံးစီးသီအလို့အလေး၊ အတုဒို့စီးပို့အံ့အို့ အို့
ထို့ဝဲလို့၊

**“ဒီးအို့သလုးဖံ့ဌံးဆဲ့ဖျော်အို့လာ အနာတဖော်၊ ဒီးလာအို့အလို့၊ တုအမံတဖော်ဘာ၏ယူးဒီးတု
ခုံးခြုံးဖျော်ယူ့လို့၊”**

တုအဝဲအံ့အို့မူးဒုက္ခိ တုပနိုင်တမံလာ အဘာ၏ထွဲဒီး ကိုယူရပေးအပူး ပျော်မူးဖို့ (တုအနာဆံဆဲ့ဘိ)
အံ့ဘာ၏တုနီးဖေးလို့အသီးအို့အခါတဆံအံ့အို့ဒို့ထို့ထို့တဆီဘာ၏တဆီဒီးဒီးအကကဲထို့ကစ်းခရုံး
အကို့သုံးတဖော်၊ ဒ်ပစ်းတုအသီး၊ ပျော်ရုံးဖို့သုံးတဖော်အကို့အကို့နှုံး စံးကတို့တုနှုံး ပထ်ဘာ၏လို့၊

ပျော်သုံးတဖော်နှုံး တုန်းဟုတုဘာ၏ယူးဒီးတုမူးတုတို့အကလုံးကထို့နှုံး တအို့ဘာ၏ဝဲတကားဘာ၏၊ တု
လာကစ်းခရုံးအံ့အို့နှုံး သူ့ဝဲလာတုကမ်းသုံးတဖော်အပျော်လို့၊ ပမူးစံးလာ အဘာ၏နှုံး ပျော်သုံးတဖော်တမေအို့
ထို့ကစ်းခရုံးအကို့နှုံးတကားဘာ၏၊ မေဆံးလီးစုံလီးကစ်းခရုံးအလောကပါးမေခဲ့ဆုံးပျော်ရုံးဖို့သုံးတဖော်
နှုံးလို့၊

လုပ်လို့ဖျို့ ၁၃:၂ အပူးနှုံး အတုကွဲးသုံးတဖော်နှုံး မူးဒုက္ခိ ပရုံးကွုံးစီးသီအတုစီအတုကဲ့သုံးတ
ဖော်ဒီး ပရုံးကွုံးစီးသီအတုဘာ၏ထွဲလာအမှု့ ထံ့ကို့အသီးအလုံးအလုံးသုံးတဖော်နှုံးလို့၊

လာတုနှုံးအယို၊ မိပယူသုံးညား တုကွဲးသုံးတဖော်လာ အမှု့တုပနိုင်သုံးတဖော်အံ့အဂုံးနှုံးတကုံး
လီက်လာစုံစို့ပို့၊

တုအဝဲအံ့အို့မူးဒုက္ခိ၊ တုကွဲးအသီးဖဲ့၊ လုပ်အနေးယူလေး ဂုံး၆ လာအမှု့ ဂရုံးအဘီအမှုအကိုဘာ၏တုဘူး
အီလာ တုပနိုင်တမံအို့ ပထ်ဘာ၏လို့၊

**တုလာပရုံးကွုံးစီးသီအကို့သုံးတဖော်အံ့အို့ လီက်အသီးဒီး၊ ဂရုံးအဘီအမှု့၊ ဒ်ပစ်းတုအသီး၊ ခုံး
ရို့နှုံး မူးဒုက္ခိတို့လို့၊**

ဘာ၏ယူးဒီး “ဂရုံး” အဂုံးနှုံး ပကထုံးဘာ၏ဖဲ့၊ **လုပ်မာတု ၁၇:၂၂** နှုံးလို့၊

**“ဒီးစို့ပေးသာတုံးလာ တုစို့ပို့အောင်အဖို့အို့ဒီးဒီး စံးဝဲဒုံး၊ ပျော်သုံးတဖော်အပူး
ယထုံးလာသုယူးယို့သုံးတဖော်ဒို့ဒီးမေလို့၊”**

(NIV - တုဘူးတုဘာ)

မူးဝဲလို့၊ တုလာပရုံးကွုံးစီးသီအတုအစီအကမ်းစွဲ့ကိုး မာအို့ထို့တုဘာ၏အတုစုံတုန်းလာ
အဆူးဒီးစီးသီးသုံးတဖော်မူးရှု့၊ စီးသီမူးသုံးတဖော်မူးရှု့ အဝဲသုံးဘာ၏အို့ဝဲလာတုဘူးတုဘာ၏အတုစုံတု
န်းအဖိုလ်ဒီး ဘာ၏ပုံးဖျို့ဒီးမေပုံးအသီးဒဲ ပျော်ယူးယို့ပုံးပို့ကဲတုဘူးတုဘာ၏အသီးနှုံးလို့၊

လာတ်ပနိုင်တမံအောက်နှင့်၊ တ်လာခုံစံုပိုင်အံနှင့်အို့ဒီးတ်စံုပိုင်အဖျက်ဖိလာအလိုအသီး၊ ပရို့ကွို့စီးသီးအတ်သို့တ်သီသူ့တဖ်စွဲကိုးဘာ့မာအို့ထို့ဝဲအကလုံးကလုံးလာကိုးတကို့ဒီးတကို့လာ အတ်ယံု့ကွဲတ်သီးလို့အသေးတဖ်အပူလို့။

တ်အဒီး - တ်လာပူ့ဖံုးပဲ့ပို့သူ့တဖ်နှင့် အဝဲသူ့တဖ်တူ့လို့တ်ဝဲတ်နှီးအတ်သူ့တ်ဘာ့အသီး၊ ပူ့ကို့လေသူဟူ့ကျော်သူ့တဖ်စွဲကိုးမာဝဲဒ်နှင့်လို့။

ဒီးအို့လို့က်လာတာသူအီး့ -

တ်အဝဲအံ့မူ့အုံ့တ်တာသူ့ဒီးပထ်ဘာ့အီ့လာ၊ လို့အန်းယူလေး ဂုံး၍ လာအမှု့ မံု့ဒို့ပါရှိအသီအမှု့ လာဘာ့တ်ကွဲ့အီ့လာ တ်ပနိုင်တမံနှင့် ပထ်ဘာ့လို့။

မူ့မူ့ဒ်နှင့်ဒီးတ်လာပရို့ကွို့စီးသီးအကို့အံု့နှင့် လို့က်ဒီးတာသူ့ ဒ်ပစ်းတ်အသီး၊ မံု့ဒို့ပါရှိအသီ အမှု့အုံ့လို့။

ဘာ့ယူးဒီးမံု့ဒို့ပါရှိအသီအမှု့အဂ့်နှင့် ပသူ့ညူ့တူ့လံဂုံးဘာ့နှင့်လို့။ ဘာ့မနာ့အဟိုလ့်နှင့်၊ အဝဲသူ့အို့ဒီး တ်သူ့ရဲ့လို့အီး့ ဆာသုးမူ့သံု့ဘို့လာ၊ အကဘာ့ကရို့ယူ့ဝို့လာ အဝဲသူ့ကဒုးအီ့အီး မေန့်အီ့အကို့လို့။ ဒ်နှင့်အသီး ပရို့ကွို့စီးသီးအလို့အလေး၊ အတ်ဒို့စို့ဒို့ကမို့စွဲကို့၊ လာအဝဲသူ့တဖ်ကကဲ ထို့ “အီး့” အကို့နှင့် အဝဲသူ့ဘာ့သူ့တ်သူ့ရဲ့လို့ကျော်လို့အီး့အံု့နှင့်လို့။ တ်အဝဲအံ့မူ့အုံ့တ်လာ ကဘာ့ဟက့်သူ့တဖ်လာကျော်အံု့နှင့်ပထ်ဘာ့လို့။ မူ့ဝဲလို့။ အဝဲသူ့ဘာ့ပုံ့ကိုအ “တ်သို့” လာကျော်အံု့လို့။

ဒီးအထေးခို့လို့က်လာခုံယု့အထေးခို့လို့ -

တ်လာခုံယု့နှင့် ပကထ်ဘာ့ဖဲ့လံ့အန်းယူလေး ဂုံး၄ အပူ့ဘာ့ဘူ့လို့ အသီအမှု့ အက့်ဘာ့တ်သူ့သူ့ အီ့လာတ်ပနိုင်တမံနှင့် ပထ်ဘာ့လို့။

လာလံု့အန်းယူလေး ၄၂၂၂ အသီး ပသူ့ညူ့တူ့ဘာ့ဘူ့လို့လာ အို့ဒီးတ်ဒို့တ်ထို့၊ တ်ကဟု့ကည့်နှင့်အဟိုလ့်။

“မူ့နာအို့ဟေး၊ နဒို့ထို့၊ ဒီးနအူ့ထို့၊ ဒီးနဒို့ထို့နှင့်အီး့၊ ဒီးထို့ဘားလာ မူ့ခို့၊ ဒီးနဘို့မူ့ ဟာ့လာဟို့ခို့အကတ်လို့။”

ဒ်နှင့်အသီး့၊ တ်လာပရို့ကွို့စီးသီးသူ့တဖ်စွဲကို့၊ အဝဲသူ့တဖ် “အထေးခို့” ဒ်ပစ်းတ်အသီး့၊ အတ်ကတို့သူ့တဖ်အံ့ပူ့အီး့တ်ကဟု့ကည့်နှင့်လို့။ မူ့ဝဲလို့။ အဝဲသူ့စံးကတို့တ်ဘာ့ယူးဒီးကစ်ယွှေး၊ အတ်ဒို့စို့ဒို့ကမို့အခွဲ့အယ့်အတ်ကဟု့ကည့်ဒီးအတ်စံးထို့ပြု့ဘာ့သူ့တဖ်နှင့်လို့။

“ဒီးပယို့နှင့် ဟူ့အီ့လာအစိအကမို့၊ ဒီးအလို့ပစို့၊ ဒီးတ်ဟတ်ပြီးအို့အမှု့လို့။” -

တ်အဝဲအံ့မူ့အုံ့တ်၊ တ်လာပရို့ကွို့စီးသီးအံု့နှင့် မာန့်တ်အစိအကမို့၊ ဒီးအလို့ပစို့၊ ဒီးတ်ဟတ်ပြီး အို့အမှု့လာပယို့အီး့မာန့်ဝဲဒ်လို့အဂ့်နှင့်ဘာ့တ်ပုံ့ဖို့အီ့လာတ်ပနိုင်တမံနှင့်လို့။

ပူ့ရော့မူ့အသီအမှု့တ်ဘာ့လာ အတ်အို့ဒီးတ်ဘူ့တ်ဘာ့အတ်စွဲတ်နှီးသူ့တဖ်အဂ့်နှင့်၊ စီးပေး “ကို့စံတဲ့” ဒီးနှို့ပူ့မူ့ “ဂျေစတဲ့နံု့ယဲ့” ခံကအံ့ကဲထို့ပူ့အို့ဒီးတ်စို့တ်ကမို့လာအို့နှင့်ကတ်လာအဘာ့ထွဲဒီး “နှို့သေးတက်ပေးအတ်ဘာ့ထွဲဒီးအတ်ဖံုးတ်မာသူ့တဖ်အဂ့်” နှင့် ပထ်ဘာ့လို့။

“ဒီးအခိုင်အကျိုးတွေ့ဖြစ်သူအောင်တွေ့လို့”

ဘုရားဒီးတ်ဂုံးအံနှင့် ပကထုံးဘုရားကဒီးဖဲ့လို့ဖျို့ ၁၃း၁၄၊ အသီး၊ တ်လာပရုံးကွုံးစီးသီးအံနှင့် ကဘုရားတ်ထိသဒ္ဓါဒ်အောင်မှုနှင့်၊ ဘုရားတ်ကွဲ့အီလာတ်ပန္န်အတ်ကွဲ့နှင့် ပထုံးဘုရားလို့။

“Vs 14,ဒီးမှုးတ်ပန္န်လို့လေးလာ တ်ဟုံးအမောင်လာ တ်ခုံးတ်ယိုအမဲ့ညာ့၊ အယိုဒီး၊ လိုန်ပူးအို့
ပလာဟို့ခို့ချု့၊ ဒီးမာလို့ပူးအို့ဝဲလာ ဟို့ခို့ချု့၊ ဒီးအက တူတ်ခုံးတ်ယိုလာ အဘုရားတ်ကျိုးအောင်နား
ဒီး မူးတုံးနှင့်အကိုလို့။”

မူးတုံးလို့။ ဖဲ့လို့မြှုံး ၄၁၂ အတ်ကွဲ့အသီး၊ တ်လာကစ်ယွှေအကလုံးအကထိလာအမှု့ “နေးတ
ဘုရား” အယို ပမာန့်သားအတ်ပူးလို့နှင့် ပထုံးဘုရားလို့။

“အဂုံးအံး၊ ယွှေအကလုံးနှင့် မှုးတ်မှုး၊ ဒီးမာတ်သား၊ ဒီးအန္တ်အုံးတ်ဂုံးနှင့်နားတာဘုရားလာ အကန္တ်ခံ
မီလို့၊ ဒီးဆဲးဖျို့တ်အနိုင်းပတ်မှုဒီးပသား၊ ဒီးအတ်အဆာဒီးတ်အကို့၊ ဒီးမှုးတ်လာအသုံးညာ့ပသားအတ်
ဆိုကမို့ဒီးအကျိုးတ်တဖ်နှင့်လို့။”

ဘုရားဆုံးလို့စုံအဆာအဝဲအံး ပကဘုရားဖော်လာခံကတ်နှင့် ပထုံးဘုရားလို့။ တ်ကတို့ဖိတ္တာ
လာအမှု့ “ဒီးအပူးလို့လာ အကသံးတ်၊ ဘျိုက္ခားလို့လို့။” တ်အဝဲအံးမှုးအံး ပူးဘုံးထို့က္ခာတ်ဘုရားတ်ဘိုး
တ်စုံတ်နှင့်သုံးဘုရားတဖ်ရုံး မှုးချုးကွံ့အသားဝဲး အလို့ခဲ့နှင့်ယ ၆ AD 1517 အပူးဝဲး အလို့ခဲ့ ပူးပရုံးကွံ့စီးသီး
သုံးဘုရားပူးလာ ပူးဘုံးထို့က္ခာတ်ဘုရားတ်ဘိုးသုံးဘုရားတဖ်အံးအို့ဒီးအဝဲသုံးမှုးက္ခာပရုံးကွံ့စီးသီးအလို့
အလာအတ်ဒို့ဒို့ကမို့အဂုံးနှင့်၊ မာအသားဒဲ့ ပူးလာကသံးတ်တက္ခားက္ခားဝဲ့ အတ်ပန္န်နှင့် ပထုံးဘုရားလို့။

ပူးသုံးဘုရားတဖ်လာအမှု့ ပူးဘုံးထို့က္ခာတ်ဘုရားတ်ဘိုးသုံးဘုရားတဖ်အံး အပျုံးအဘို့အနိုင်းကုန်ဒ်အတ်
စုံတ်နှင့်စုံးလို့ဒီးလူးပေါ်တွဲအပေါ်ဒို့အံး ရွှေလို့မှုးလို့အသားအယို့၊ အဝဲသုံးဘုရားတဖ်အတ်နှင့်စုံးလို့
ပဲဒီးဖဲ့၊ တ်ဆာကတ်း ခံယောဖို့နံ့်၊ သာယာဖို့နံ့်အပူးကွံ့နှင့် ဘုရားဆဲးဒီးပရုံးကွံ့ စီးသီးအလို့အလာ
အတ်ရုံးလို့ကျွေးလို့လာ တ်ကျိုးထို့ဖော်ဖော်စာအဂုံးအံးနှင့်အို့ထို့ကဒ္ခာအယို့၊ ပူးဘုံးတ်ဖို့သုံး
ဘုရားတဖ်လာ အမာအို့ထို့တ်တ်လဲ လို့သားဘုရားဆဲးဒီးတ်မှုးတ်တိအကလုံး ကထိသုံးဘုရားတဖ် ဘုရားတ်သား
ပုံ့နို့အိုးတဆိုးဘုရားတဖ်နှင့် ပထုံးဘုရားလို့။

တ်အဒီအတ်း၊ – လူးသုံးရှုံးအတ်အို့ဖို့တ်လာ ကိုးကျားမန်းနှင့်အပူးနှင့် အဝဲသုံးမှုးတ်ဘုရားတ်ဘိုးတ်ဘုရားတ်ဘိုး
ကိုးကျားမန်းနှင့်အစိုးပေးအို့နှင့် ပထုံးဘုရားလို့။

လာလို့လို့ဖျို့ အဆာဒီး (၁၇)အပူး၊ ဘုရားဆဲးဒီး “ဂို့မှုး” အကောကအဂုံးနှင့်၊ ဘုရားကျိုးကျိုး
ယူးယူးအသားနှင့် ပထုံးဘုရားလို့။

ပို့မှုံးတက်အံးကေမှုးမတေတက်နှင့်လဲ့။ ဘုရားဆဲးဒီးပို့မှုံးအဝဲအံးအဂုံးနှင့် ပကထုံးဘုရားဖဲ့လို့
ဖျို့ ၁၇၃-၆ နှင့်လို့။

“ဒီးလဲအို့ထို့ယောလာသားနှင့် အပူးဆုံးမှုးကနာ၊ ဒီးယထုံးပို့မှုံးတက်ဆုံးနို့လာ တ်ခုံးတ်ယို့
ဂါးဆုံးကလ်တုံးအလို့လာအလာပူးပဲဒီးတ်အမဲ့တဖ်ဘုရားဆဲးဒီးတ်ခုံးဒွဲ့ယွှေး၊ အို့ဒီးအခို့နံ့်ဖျို့၊
ဒီးအနာဒ်ဆဲ့ဗီလို့။”

“ဒီးပို့မျှနှင့် ကူသီးပဲလာတ်လူးတက္ကာ်, ဒီးတ်အကိုဆူ့ကလ်, ဒီးကယာကယဲအသေးဒီးထူးတ် မျှေး, ဒီးတ်မျှေးပလဲ, အိုးဒီးလီးထူလာအစုံပူးလာ ပုံးပဲဒီးတ်သေးဘုံးအတဖ်း, ဒီးတ်မာဘုံးအဘုံးပါးအတ်မာကမ်းမျှေးကမ်းခွဲလို့.”

“ဒီးအမဲးကွဲးအသေးလာအမဲးတူးပို့, တ်ရုံသူ့, ဘာဘူးလို့ဖူးဒီး, ပုံးပဲသဲမျှေး, ဒီးဟိုပို့ပို့အတ်သေးဘုံးအတဖ်းအောင်လို့.”

“ဒီးယထုံးပို့ပို့အုံအိမ္းအသေးလာပျောစုံဒီးပျောလာအအုံအသေးလာယူ့ရူးအဂ်အကျိုးတဖ်း အသွေးပဲ့လို့. ဒီးယထုံးအောင်, ဒီးယကမာကမ်းလာတ်ကမာကမ်းဒို့မူးလို့.”

ဘုံးပါးပျောပို့မျှေးအပဲအခံတကေနှင့် ကမ်းမတေတကေနှင့် ဒီးပကသုံးညာ့သူ့အိုအကိုနှင့် တ်စံးဆာနှင့်အိုးပဲလာ အဆာဖိ (၆)နှင့် ပထုံးဘုံးလို့. မျှေးပဲလို့. ပျောပို့မျှေးအပဲအခံနှင့် မျှေးဒ်ပျောပို့မျှေးတကေလာအမာနေးမာဖို့ ကစ်ယွှေအပျောစုံဆုံးသုံးတဖ်းအဲ နှုံးမျှေးဒ်, ဝါဘာဘူးလို့နှုံးလို့.

ပျောပို့မျှေးတကေလာ အမာနေးမာဖို့ကစ်ယွှေအပျောစုံတဖ်းနှုံး မျှေးဒ်မတေတကေလဲ့. အဆိုကတ်၏ အပဲဆုံးနိုင်လာ တ်ရုံတ်ယိုးကျူ့ကလ်တဒုအံးအဂ်နှုံးပကယုံသုံးညာ့သူ့အိုတက္ကာ်.

“ဒီးယထုံးပို့မျှေးတကေဆုံးနိုင်လာ တ်ရုံတ်ယိုးကျူ့ကလ်တဒုအလိုလာ အလာပဲ့ပဲဒီးတ်အမဲးတဖ်းဘုံးပါးဒီးတ်ဒုံးခွဲ့ပွဲ့ယွှေအိုးဒီးအခို့နွဲ့ဖူး, ဒီးအနာဆံဆဲ့သိလို့.”

မျှေးပဲလို့. တ်လာတ်ရုံတ်ယိုးတဒုအံးနှုံးဘုံးဘုံးအပျောပနို့လို့ တ်လာ “တ်ရုံတ်ယိုး” အံးနှုံးအခြားပဲည့်မျှေးဒ်, ဘီမျှေးတာဘုံးဒီးတ်အကိုအံးအခြားပဲည့်မျှေးတ်အဲ့သေးသူးအပဲ့, ပကစံးသူ့လာ “တ်အဲ့သေးအဘီအမျှေး” နှုံးလို့. တ်အပဲအံးမျှေးဒ် ပရုံးကျိုးစိုးသိအလိုးအလာ, ပျောရှုံးလို့ခရုံးအတ်ရှုံးလို့ကျဲ့လို့လော တ်ကျူ့ထို့ဖူးလို့ပော်စာ “အတ်အဲ့သေးပို့ခွဲ့” နှုံးလို့. (၂၁၃:၈၁၁၄ ၂၂၃-၄)

တ်ကတိုးတာဘိုးအမျှေး, “လာအလာပဲ့ပဲဒီးတ်အမဲးတဖ်းဘုံးပါးတ်ဒုံးခွဲ့ယွှေ့ယွှေ့, ” အံးနှုံးမျှေးဒ် ဖူး, လို့အနေးယူလား ဂုံးဂျေးအံးနှုံးလို့.

“ဒီးကကတိုးတ်ကတိုးတိုးပါးတ်ထိုးတ်ကတ်တက်,”

မျှေးပဲလို့. တ်လာတ်ရုံးဒုံးခွဲ့သုံးတဖ်းအံးနှုံးမျှေးဒ်လာ ပရုံးကျိုးစိုးသိအလိုးအလာအတ်ဒို့အိုးအံးတ်ကမ့်နှုံးလာဘုံးတ်သူ့အိုးသုံးတဖ်းနှုံးလို့.

လာတ်နှုံးအပဲ့, တ်လာတ်ရုံးတ်ယိုးအပဲအံးမျှေးဒ် ပျောရှုံးမျောစုံအဘီအမျှေးလာအိုးဒီးတ်စိုးတ်ကမ့်နှုံး ဒီးဘုံးတ်သူ့အိုးလာ ပရုံးကျိုးစိုးသိအဂ်အံးနှုံး, တ်ရုံးဒုံးခွဲ့ယွှေ့အိုးဒီးအခို့နွဲ့ဖူး, ဒီးအနာဆံဆဲ့သိအဂ်အံးနှုံး မာက်မာကျားတ်နှုံးပထုံးဘုံးလို့.

ပျောပို့မျှေးအပဲအံးကမ်းမတေတကေလဲ့.

လာလံုစီဆုံးအတ်ဟ်ဖျို့တန်, တ်လာပို့မှု့အံနှုံး မှု့ဒ်သ်တ်အို့ဖို့နှုံး ပထံုဘာ်လီး။ ဘာ်ဆာ်လာ လံုစီဆုံးအပူ့နှုံး ပျော်မှု့အို့ခံကနှုံး ပထံုဘာ်လီး။ တ်အို့ဖို့နှုံးတဲ့နှုံး ဘာ်တ်ဟ်ဖျို့အို့လာ ဂကရံု သူး သား ယ လာအမှုး “မှု့ကနီစီဆုံးလာ ခရံုအမဲ့ညီလီး” နှုံးမီး လာလံုလီးဖျို့ ၁၇၈၁၁အမှုး ပို့မှု့အံနှုံးမှု့စုံကီးတ်အို့ဖို့တဖုနှုံး ပထံုဘာ်လီး။ ဘာ်ဆာ်တ်အို့ဖို့အပဲအံး ဘာ်တ်မေစား၊ ဆို့တွေစားတ်လာ တ်ဒုတ်ပို့ဂါ့ဆူ့ကလဲတုံး၊ ၁၂၀၈းတ်အသီး၊ ပရံုကွံုစီးသီးပို့မှု့ အပဲအံးဆူ့နှုံးအို့လာ အပဲသုံးအဖို့ဖို့နှုံး ပထံုဘာ်လီး။

မှု့ဝဲလီး။ တ်အပဲအံးမှု့ဒ် “ပျော်မှု့ကာ်သို့လူးအတ်အို့ဖို့” လာဘာ်တ်သူ့တို့အို့လာ ပရံုကွံုစီးသီးအလို့အလေးအတ်ရဲ့လီးကျော်လီးလာ တ်ကူ့ရဲ့တို့ဖူးလီးဟ်စားအဟိုနှုံးလီး။ တ်အမဲ့လာအမှုး “ပျော်မှုး” မီအံနှုံး မှု့ဒ်သ်တ်အဆိုကတ်အဂုံးနှုံး ပထံုဘာ်လီး။ တမှု့ဘာ်ကတ်ယူ့ရူးခရံုအတ်အို့ဖို့နှုံး ပထံုဘာ်လီး။ တ်အို့အံနှုံး တမှု့စုံကီးကတ်ယူ့ရူးခရံုနှုံးဘာ်။ မှု့ဒ်ပရံုကွံုစီးသီးအလို့အလေး အတ်ဒို့စီးရို့ကမို့အတ်အို့ဖို့နှုံးလီး။

ဘာ်ယူးမီးပျော်မှု့အပဲအံး၊ ၁၂၀၈းတ်အသီး၊ ပျော်မှု့ကာ်သို့လူးအတ်အို့ဖို့အဂုံးအံနှုံး ဘာ်တ်ကွဲးအသီးအို့အော်နှုံး ပကယူသုံးညီးဘာ်အို့တက္း။ ပကထံုဘာ်ဖူးလီးဖျို့ ၁၇၈၄ နှုံးလီး။

“ဒီးပို့မှု့နှုံး ကူ့သီးပဲလာ တ်လူးတက္း၊ ဒီးတ်အဂူ့ဆူ့ကလ်၊ ဒီးကယာကယဲ့အသီးထူးထူးတ်များ၊ ဒီးတ်များ၊ ဒီးတ်များပလဲ၊ အို့ဒီးလီးထူးလာအစုံပူ့ပဲဒီးတ်သီးဘာ်အာတဖ်၊ ဒီးတ်မေဘာ်အာဘာ်ယူးမီးအတ်မေကမ်းမှု့ကမ်းခွဲ့လီး။”

တ်အပဲအံနှုံးမှု့ဒ် “တ်ကူ့တ်သီးလာအို့ဒီးတ်လူးတက္း၊ ဒီးတ်အဂူ့ဆူ့ကလ်” အံနှုံးမှု့ဒ်အံနှုံးသီးသီးပို့ခြီးအတ်ဟ်ပြီးလာအမာအသီးအို့လီးစီးပော်တ်အို့ဖို့တဖုနှုံးအဂုံးနှုံးလီး။ တ်အလွှား ခံမဲ့အံနှုံး မှု့ဒ်သ်တ်အို့ဖို့သရုံးဒီးပရံုကွံုစီးကူ့သီးတ်လာ၊ တ်ကအို့ဖျို့လာပမဲ့ညီးဘာ်ထံုအတ်ထံုအဂူ့လီး။

အို့ဒီးလီးထူးလာအစုံပူ့-

တ်အပဲအံပကထံုဘာ်ဖူးလီး၊ လံုဝံယရှိလာ ၅၂၈၁၁ အတ်ကွဲးအသီး၊ မှု့ဒ်ကတ်ယူ့အတ်ဘာ်ထွဲ အတ်သီးလီးလီးလီးအလို့အော်နှုံး ပထံုဘာ်လီး။

“ကဆ့်တို့တက္း၊ ပျော်အို့ယူ့အယာအယာ (VESSEIS) သုံး။”

တ်လာ (VESSEIS) လီးအံနှုံး မှု့ဒ် ကတ်ယူ့အကလုံးအကထို အတ်သီးတ်သီးသုံးဘာ်တဖ်နှုံးလီး။

မှု့ဝဲလီး။ တ်လာလီးထူးအံနှုံး မှု့ဒ်လံုဝံစီးဆုံးနှုံးလီး။ ဘာ်ဆာ်လီးထူးအပဲအံပူ့ပဲဒီး တ်သီးဘာ်အာတဖ်၊ ဒီးတ်မေဘာ်အာဘာ်ယူးမီးအတ်မေကမ်းမှု့ ကမ်းခွဲ့သုံးဘာ်တဖ်နှုံးလီး။ တ်သုံးတဖ်နှုံးမှု့ အံပျော်မှု့တက်အံး အတ်သီးတ်သီးလာ အကမ်းသုံးဘာ်တဖ်အဂုံးခဲ့လာ်အဂူ့နှုံးမေအသီးအို့သီးဘာ်တ်ဟ်ဖျို့အို့လာ လံုဝံစီးဆုံးအပူ့အသီးနှုံးလီး။

အပဲစီးပဲလာ အို့ဝဲအို့လာ လံုဝံစီးဆုံးအပူ့နှုံးလီး။

တုအဖိအတဲ့, – “လုပ်လိုကျိုးများသာ။ ဒီဟန်ဟူတ်ကလုံသို့ဖော်လာမှုခိုင်စံးပဲဒ်၊ ခဲကန်းအံး တုအုံ
ကုသိုလ်ကု့၊ ဒီတုအဖိအကမ်း၊ ဒီပက်စာသီအမျှ၊ ဒီခရိုအတ်ဟတ်ပြီးကဲထိုလဲလို့။

ဘုံယူးဒီးလုပ်စံးအဆာအပဲအံးနှင့်၊ အပဲသုံးတဖော်စံးပဲလာ၊ တုလာဟိုခိုင်တာဘုံးအံးအဖိခိုင်နှင့်
ကစ်ယွှေးကစ်ခရိုအသီအမျှကအိုင်ထို့အဂ္ဂံ့နှင့် စံးကမ်းပဲနှင့်ပထံးဘုံးလို့။ (တချိုးလာ ကစ်ခရိုတ
ချျးဟဲ့ဗုံးဘုံးအခါန့်လို့။)

ဒီးလာ လုပ်လိုကျိုးများနှင့် ဟဲများပဲခိုးအံးလို့။

“ဒီအမဲ့ကွဲ့ဗုံးအသီးလာ အမဲ့တူ့ဗို့ခို့၊ တုခုံးချုံးများ၊ ဘာဘုံးလို့ဖော်၊ ပုံးပဲသုံးများ၊ ဒီဟိုခို့အတ်
သီးသုံးဘုံးအသီးလာ။”

မူးပဲလို့။ တုသုံးတဖော်အံးတကဲထို့ဘုံးအသီးလာ ကစ်ခရိုအတ်အိုင်ဖို့နှင့်အယ်နှင့်ဘုံးအတ်အိုင်
ဖို့အံးနှင့်မူးပဲတဲ့၊ မတာနှင့်ဘုံးတ်ပဲဖူးအီးလာ၊ “တုအာအတ်ခုံးချုံးများ” နှင့်ပထံးဘုံးလို့။ တုပန်းတမဲ့
လာအမျှုံးဘာဘုံးလို့အံးနှင့် မူးအံးဘာဘုံးလို့အတားထို့ဖူးလာဘုံးတ်ဒီလီအီးလာ မူးခို့ဘီမျှုံးအပဲတို့
နှင့်လို့။ ဘုံးဆုံးတ်အံးအံးကဲထို့အသီးလာ တုကတို့သုံးတဖော်မေသားဘုံးအံးနှင့်ပထံးဘုံးလို့။
ဒီနှင့်အသီးဗုံးပဲရှိမှုးကဲထို့လိုးအတ်အိုင်ဖို့စုံကိုး၊ မေသားဘုံးဘုံးလို့စံးဆုံးအတ်ကွဲ့ဗုံးသုံးတဖော်ဒီးဗုံး
မေအိုင်ထို့တ်ဘုံးအီးလာ အတ်အိုင်လာ လုပ်စံးဆုံးအပူ့ဗုံးပထံးဘုံးလို့။ ပမ်းဟုံးတ်အီးသုံးတဖော်နှင့်
မူးအံး၊ သီးစံး၊ လရှုံး၊ တုလီးသာတို့တို့အီးအိုင်ဒီးတ်စံးဆုံး၊ ဘာထုကဖူးတ်ဆူ့နှင့်မေရံအိုင် သုံး
တဖော်နှင့်လို့။ လာခံကတ်ပထံးဘုံးလာ၊ ပုံးပဲသုံးများ၊ ဒီဟိုခို့အတ်သီးသုံးဘုံးအံးဘုံးအံးအံးနှင့်အိုင်အံး
အတ်ဖူးအီး” နှင့်ပထံးဘုံးလို့။ မူးပဲလို့။ တုလာပုံးရှိမှုးကဲထို့လိုးအတ်အိုင်ဖို့အံးအံး၊ ပုံးသုံးညီး
အီးလာ “မြို့အတ်အိုင်ဖို့” နှင့် အီတက္ကာ့လို့။

တုအမဲ့လာ ပုံးပဲသုံးများအံးနှင့် အီပည်ကအိုင်ဒီးလို့။

တုပန်းတမဲ့လာ အမျှုံးပုံးပဲသုံးများအံးနှင့် မူးအံးပုံးပဲတဖော်လာ အကဘုံးခြားကွို့လုံးသို့အတ်တဲ့တ်ဖူး
(လုပ်လိုကျိုးများ) အမူးအလို့နှင့်၊ အပဲသုံးရုလိုင်မှုးလို့အသီးဒီးဟိုခို့ခို့ (လုပ်လိုက်းဒုးဒုး) ဒီးမေဟိုခို့ခို့
အတ်မေဒီးရုလိုင်သီးဒီးဟိုခို့ခို့အပဲဖို့ဒီးကိုးလို့အသီးလာ “ကစ်ခရိုအတ်အိုင်ဖို့” ဒီးအပဲသုံးတ်အိုင်ဒီး
တုသီးတို့လာနှင့်သီးအတ်ဘုံးတွဲနှင့်ပထံးဘုံးလို့။

လာတ်နှင့်အယ် ပမ်းကွို့လာလာလုပ်စံးဆုံးအတ်ထံးဘုံးအတ်အိုင်
ဖို့အံးနှင့်မူးအံး၊ “ပုံးပဲသုံးများဒီးဟိုခို့ခို့အတ်သီးဘုံးအံးဘုံးအံးအံးအံးနှင့်အိုင်အံး” နှင့်လို့။ မူးပဲလို့။ ပုံးပဲသုံးများအပဲအံး
မူးအံးနှင့်သီးတက်ပဲသုံးများတက်းနှင့်ဘုံးအပဲအိုင်အံးနှင့်အိုင်ဒီးနှင့်သီးတက်ပဲအတ်ဘုံးတွဲလာအမျှုံးပဲသုံး
များအိုင်များနှင့် ပထံးဘုံးလို့။

တုလာအိုင်များသုံးတဖော်ကမျှုံးမတဲ့သုံးတဖော်နှင့်လို့။

ပုံးသုံးတဖော်နှင့် မူးအံးအံးအိုင်ဖို့နှင့်လာ အရုလိုင်အသီးဒီး ဟိုခို့ခို့ဒီးသီးလို့အသီးဒီးအီးသုံးတဖော်
နှင့်လို့။

ပုဂ္ဂိုလ်တဖန်ကမ္မာ မတေသာ့တဖန်နှင့်လည်း ပကထံဘာ့မဲ့ လုပ်လိုက်ဖူး သူးသာ နှင့်လို့။

“ဒီးယထိန်တ်ရူတ်ယိုအကတ္ထ၊ ဟဲထိန်လာဟိုနိုင်လို့။ ဒီးအိုင်ပိုး အနာခံသို့၊ ဒီးသို့အသိုးနှင့်လို့။”

လုပ်စီဆုံးအဆေါဖအံ့ဌး စံးဘာ့ပျော်လာ၊ တ်အိုင်ဖို့အကတ္ထဖူး အပေါ်ပို့၊ ဒီပစ်းတ်အသိုး၊ တ်ရူတ်ယိုလာအမ္မား (THE EPISCOPAL CHURCH) အံနှင့် ကဘာ့ဘာ့တ်ဒုးကဲထို့အီဖဲ့ AD 1531 အပူးလာစီးပါးဟူ့နဲ့ရုံး VIII ဟတ်အခါနှင့်၊ တ်မာကတ်ကွံး တ်မာစားလာပရုံးကွံးစီးသို့လာ အအိုးလာ၊ ကိုအဲကလုပ်ဖူးကိုအဲရုံးယူးလုပ်အတ်အိုင်ဖို့သုံးတဖန်အရှုံးနှင့်လို့။

ဘုံးသိုးတ်ပန်းအံနှင့် ပကချုပ်သုံးဘာ့အီတက္ကာ့။

တ်အနာခံသို့ –

တ်အနာခံသို့အံနှင့် မူးဒုံးမဲ့ (၁၅၃၇) အနံ့အပူးတ်အိုင်ဖို့ခံပူးလာ ဘာ့တ်သူ့ဘုံးတ်အိုင်ဖို့အီဖူး၊ အိုင်ဖူးတ်ရူလို့မူးလို့အံနှင့် မူးဒုံးကိုအဲကလုပ်ဖူးကိုအဲရုံးယူးလုပ်အတ်အိုင်ဖို့ခံပူးနှင့်လို့။

ဒီသို့အသိုး –

တ်အဝဲအံ့ဌး တမာအသုးပြုး ပရုံးကွံးစီးသိုးအတ်ဟတ်ပြီးလာအမ္မား၊ လာအအဲရုံးဒီးအဥုံးလို့အသုးပြုးပျော်၊ ဒီပစ်းတ်အသိုး၊ ကိုလာအမာချုံးမဲ့ဆီးတ်၊ ဒီပစ်းတ်အသိုး၊ တမ္မားဒီးတ်ရူတ်ယိုအံနှင့်လို့။

ကတိုတ်ပို့အသိုး –

တ်လာတ်ပန်းဘာ့သုံးဒီးပယိုအံနှင့်မူးဒုံးတ်ဟတ်ပြီးလာအဘာ့ထဲ့ဒီး ထံ့ဖူးကိုဖူး၊ ခူ့ဖို့ဖူးအရှုံးနှင့် ပထံ့ဘာ့တ်တူ့လုံးလာ လုပ်လိုက်ဖူး အဆောင်း (၁၂)နှင့်ဝံးလို့။ တ်အဝဲအံ့ဌးမူးဒုံး ပဒို့ပပုံးအပူးအနိုင်တဖန်၊ ဒီပစ်းတ်အသိုး၊ ကိုအဲကလုပ်အစီးပော် မတ်ယူးတ်ဖူးဒီး တ်အိုင်ဖို့ဒီးကဲထို့ပျော်ပူးလုံးအသုးပြုးဖူးဖူးတ်အံနှင့်လို့။

လာတ်နှင့်အယ် ပထံ့ဘာ့လာ ကိုအဲကလုပ်အနိုင်ပျော်တကေအံနှင့် ကတိုတ်ဆူကိုအဲကလုပ်ဖူး ကိုအဲရုံးယူးလုပ်အပူးထံ့ဖူးဖို့သုံးတဖန်အိုင်နှင့်၊ ကတိုတ်လာ (EPISCOPAL CHURCH) အတ်အိုင်ဖို့အသုံးတကေအသိုးဒီး ကတိုဆော့အတော့တ်သုံးဒီး ကတိုဆော့အတော့တ်သုံးဒီးဒီးခံရုံး အိုင်ဖူးဆာ့အလို့အမျှုံးအရှုံးအိုင်နှင့်လို့။

ဖဲ့ ၁၅၁၇ နှင့်အပူးနှင့်၊ တ်လဲလို့ဒီးတ်ဘူ့ဘို့ထို့ကဲ့တ်သုံးတဖန်အိုင်ထို့ဝဲ့လာ၊ ပျော်လို့ဒီးပျော်ထို့ကဲ့တ်သုံးတဖန်လာအမ္မား၊ မူးတူ့လူ့သာ့၊ ရှို့ဝဲးစလွှာ့၊ ကနီး၊ ရှို့ကဲ့သာ့၊ ရဲးလွှာ့၊ ဝံးကဲ့ သုံးတဖန်နှင့်လို့။

ပုဂ္ဂိုလ်တဖန်နှင့် ထံ့ရုံးတ်မူးတ်တို့တို့အကလုံးအကထိုးဒီး ဒုံးနှင့်ဖူးထို့တ်ဘာ့ဘာ့သုံးဒီး၊

တ်လာ ပျော်ရှို့မှု့ကော်သို့လုံးအတ်အိုင်ဖို့သုံးအံနှင့်မူးဒုံးတ်ပျော်လို့အရှုံးအရှုံးနှင့်

မူးဝဲတို့ဝဲတို့နှင့် စံးပဲ့သိုးတ်စံ့နှင့်နှင့်လို့။

ဘုံးဆုံး တ်ဆောင်တ်ဘူ့သုံးတဖန်ပျော်ကွံးဝံးအလို့ခံတ်လဲလို့ဘူ့ကဲ့ဝံးအနံ့အဖူး၊ သာကယာ အပူးနှင့်၊ ပျော်လို့ဘူ့ကဲ့တ်တဖန်သံ့ဝံးဒီးအပျော်အသို့သုံးတဖန်အစိုးနှင့် တ်မူးတ်တို့လာအပဲ့ဘာ့ဘာ့တဖန် ထံ့ရုံးလုပ်တ်ဘာ့ဘာ့တဖန်တ်သုံးပျော်အမူးအဖူးအိုင်ဖို့သုံး ကဲ့ကဲ့အကောင်းကဲ့အကောင်း မူးအတ်အိုင်ဖို့သုံးအလုံအလို့နှင့် ပထံ့ဘာ့ဘာ့တဖန် ပျော်နှင့်လို့။ ပုဂ္ဂိုလ်တဖန်နှင့် ပုံးကဲ့အကောင်းကဲ့အကောင်းခို့သုံးတ်ဘာ့ဘာ့တဖန်အမူးတ်ရူလို့မူးလို့။

အသေးစီးကိုသုတေသနပေါင်နှင့် ပထံ့် ဘာ့လို့၊ မူ့ဝဲလို့၊ ယူသုတေသနနှင့် မာအိုင်ကတ္တာသုတေသနပါ၍
ဘာ့ယေးစီး တ်မူ့တ်တိဒီးတ်ထိခုံ့နှင့်လို့။

လာတ်နှင့်အယ်, လံ့စီဆုံးအတ်းပဲ့ပိတ်အဂုံနှင့် ပကထံ့်ဘာ့ဖဲ့, လံ့ဝံယရှိယေး ငူးသ နှင့်လို့။

“ဒီးတ်လာမူ့တန်နှင့် ဦးမူ့နွဲ့ကကဟံ့းယ်ပို့ခြဲတက်ဒီးစံးပဲ့, ပကအိုင်ပကို့ခုံ့ပဲ့၊ ဒီးပကကူသီး
ပတ်ကူတ်သီးဒုံ့ပဲ့လို့။ ထဲ့ဒေးယျုံပူဇောနမံတောက့်။ မာပူးမေဖျိုးတ်ခုံ့ခဲ့ပူဇောက့်။”

လံ့စီဆုံးတဆာအံ့အခဲ့ပည့်ကမူ့တ်ဒ်လဲ့။

ကမူ့ဒုံ့ခုံ့သီး တ်ကွဲ့းအသီးနှင့်၏။

မူ့မူ့ဒ်နှင့်ဒီး ပျော်ဗြဲ့ကိုးကအဲးကဘာ့ဟံ့းနှင့်အမါန္ဒြာကအဆာကတ္တာနှင့် ကဟဲ့ပဲ့အဂုံနှင့် မူ့တ်ဆိုကမို့
တမံးလို့။ ဘာ့ဆော်တ်ကွဲ့းအသေးအပဲအံ့ ပတာဘာ့ဟံ့းနှင့်အခဲ့ပည့်တ်ကွဲ့းအသေးနှင့်ပထံ့်ဘာ့လို့။

တ်အပဲအံ့နှင့် မူ့ဒုံ့တ်ပန်းတ်ကွဲ့းလံ့သုတေသနပေါင်အတ်းဟ်စာနှင့်လို့။

တ်လာပျော်ဗြဲ့မူ့နှင့် မူ့ဒုံ့တ်အို့ဖို့အမှုသုတေသနပေါင်အမျိုးနှင့်အဖို့အနိုင်တဲ့တကအသီးတ်အို့
ဖို့စွဲ့ကိုးအို့ဒုံ့ထဲတဖို့အယ်, တ်အပဲအံ့ထိသီးတ်အို့ဖို့နှာနှာနှင့်ပထံ့်ဘာ့လို့။

လံ့စီဆုံးအတ်းဟ်မျှော်အမူ့ဗြဲ့ဖို့မူ့ဒ်ဒ်အို့အို့ဖို့အမျိုးနှင့်အဖို့အနိုင်တဲ့တကအသီးတ်အို့
တ်အို့ထို့ထို့ဘာ့ယေးဒီးတ်အို့ဖို့သုတေသနပေါင်အန္ဒံကိုးခဲ့လော်ခဲ့ဆုံး လာကအို့ထို့ဝဲ့အဂုံနှင့်လို့။ (ဘာ့ယေး
ဒီးတ်ဆာကတ္တာနွဲ့ကတ္တာအဂုံနှင့် ခီးကျော်လာ့သုတေသနမှာလို့အန္ဒံကိုး (၄၅) နှင့်တက့်။)

မူ့ဝဲလို့။ ပျော်ဗြဲ့မူ့သုတေသနမှာလို့အံ့အန်းဆုံးနှင့်ပို့ခြဲတကအံ့အန်း ပထံ့်ဘာ့လို့။ ပျော်ဗြဲ့အပဲအံ့ နှင့်
မူ့ဒုံ့ကစ်ယုံ့ရွှေးခရုံ့ဒီး ပျော်ဗြဲ့တ်၊ ဒ်ပစ်းတ်အသီး၊ တ်အို့ဖို့သုတေသနပေါ်တ်ကယ်ဝဲ့လာအမံ့အန်း
ပထံ့်ဘာ့လို့။ မူ့ဝဲလို့။ ယူသုတေသနမှာလို့ကကိုးလို့အသေးလာ ပျော်ဗြဲ့အတ်းအို့ဖို့အတ်းအို့ဖို့အဂုံနှင့် ပထံ့်ဘာ့
လို့။

ဘာ့ဆော်အပဲသုတေသနကမဲ့ပဲ့ဒ်လဲ့နှင့် ပကယုံသုတေသနပါဘာ့အီလာ တ်ပန်းတ်ပဲ့ဖို့နှင့်တက့်။

ပကအိုင်ပကို့ခုံ့ပဲ့၊ -

မူ့ဝဲလို့။ အပဲသုတေသနအကို့, ဒ်ပစ်းတ်အသီး, တ်သို့တ်သို့သုတေသနအံ့အန်းတ်မူ့လာ ကစ်
ခရုံ့အယ်, ဒ်ပစ်းတ်အသီး, တ်မူ့လာ သံ့စီဆုံးအကလုံးအကထိနှင့်ဘာ့။ မူ့ဒုံ့လာဟို့ဒို့အတ်းသို့တ်သို့
အတ်းအို့တ်အို့သုတေသနအဂုံနှင့်လို့။ ယူသုတေသနအံ့အန်းတ်မူ့လာထို့ဆုံးဘာ့ယေးဒီးတ်အို့ဖို့အဂုံနှင့်
သုတေသနသို့ဝဲ့ဘာ့ဒီးချူသုတေသနပါဘာ့အို့အသီးတ်အထူးသန္တသုတေသနအဂုံနှင့်တ်အဂုံနှင့်လို့။ တ်သို့တ်သို့
လာအကမရ်သုတေသနဘာ့ဘာ့တ်သို့ကျော်လို့အီလာအနံ့အန်းသုတေသနအနံ့အန်းဆုံးအို့အန်းအို့အန်းဆုံးပထံ့်ဘာ့လို့။

ပကကူသီးပတ်ကူတ်သီးဒုံ့ပဲ့ -

ယူသုတေသနနှင့်, တယူးယို့ပဲ့ကဲ့ဘာ့ ကစ်ခရုံ့အတ်းတ်လို့အဆုံ့နှင့်ဘာ့။ (လံ့ဝံယရှိယေး
၆၁၁၁)

ဘာ့ဆော်အပဲသုတေသနအံ့အန်းတ်အတ်းတ်လို့လာအပဲသုတေသနမှာအံ့အန်းပဲ့အန္ဒံကစ်အံ့အန်းသုတေသနနှင့်လို့။

“လံ့ဝံယရှိယေး ၆၄၆၆, ပဲ့ဒုံ့ခဲ့လော်အံ့ပမဲ့ပသေသားဒ်တ်တကဆုံးဘာ့အသီးနှင့်လို့။ ဒီးပတ်တိတ်
လို့ခဲ့လော်နှင့် မာအသေးဒ်တ်အကူအသီးဘာ့အသီးနှင့်လို့။ ဒီးပလို့ညွှားပဲ့ဒုံ့ခဲ့လော်ဒ်သုတေသနအုံအသီး
နှင့်, ဒီးပတ်ဒေးသားကစိုးထို့ကျို့ပဲ့ကလ်အုံကွို့တ်တ်အသီးနှင့်လို့။”

တုလာတုတိတုလို (ဘူးတို့အတုဂုတ်တု) အံနှင့် ကမ္မာတုဒ်လဲ၏ တုသုံးတဖော်နှင့် မူးစွားကီး တုအဲ့တုကွဲ့အတုမာဒီး၊ တုရူလို့မသာကီးတုမာသုံးတဖော်လာ အမူးအီးထို့တုတုမာလိုအကို့၊ တုဆါဟံံး၊ ပုံဖို့ယဲ့အဟံံးတို့မီးမီလုံးကိုသုံးတဖော်နှင့်လို့။ တုသုံးတဖော်နှင့်ပုံသုံးတဖော်မာဝဲလာ အနီးကုစ်ဒ်ပုံးများမှာ တုမာလာအဂုံသုံးတဖော်၊ ဘုရားဆုံး၊ လတုသုံးတဖော်အယ် ပတုဒေးသားသုံးတဖော်အကို့တုမ္မာတုသုံးတို့၊ ဒ်ပစ်းတုအသီး၊ ကကျိုးသာကွဲ့ပတုဒေးသားအကို့နှင့်အစီအကြီးတို့နှင့်ပဘုရားသုံးညျှေးလို့။ ပုံခံရံ့ဖို့တကာ အကို့နှင့်၊ တုလာတုတိတုလိုအံနှင့် မူးဒ်ပုံးတဲ့လာကတ်ခရံ့အသုံးတမဲ့တဲ့မီးနှင့်လာပဲ့ဝဲဒီး၊ တုအကော်အဂုံတဲ့လာသာ်။ မူးဝဲလို့။ ဘုရားဆုံးပုံသုံးတဖော်နှင့်ယူ့တဲ့ဆူ့လာကကူသီးဒ်အတုတိတုလို့ အဆုံးလာ အတုဒ်ပုံး ပထံ့်ဘုရားလို့။

လတုနှင့်အယ် တုလာပို့မူးသုံးတဖော်အံနှင့် မူးဒ်
ပရို့တဲ့စတုအတုအို့ဖို့သုံးတဖော်ဒီး ပုံရေးမှုကော်သို့လူး
အတုအို့ဖို့လူး ဘုရားတုပုံးဖို့အိုးလာ တုပနို့တမဲ့အံနှင့်လို့။

အခဲအံးပကလဲ့ကေဒီးဆူ တုအို့ဖို့နှုန်းနှုန်းတဖော်မှုလာသာ်တုပုံးဖို့အိုးလာ၊ လုံးလို့ဖူး ၁၄း၄ အပူးနှင့် တက္း။

“ပုံတဖော်နှင့်၊ မူးပုံးလာ အတာဘုံးအာဘုံးဒီး ပို့မူးပို့မာဘုံး၊ အဂုံဒ်အံး၊ မူးမူးကနို့လို့။ ပုံတဖော် နှင့် မူးပုံးလာ အပို့သို့မီးအံး၊ ပဲအဆူးအိုးတုပုံးလာလို့။ ပုံတဖော်နှင့်၊ မူးပုံးလာဘုံးအကျိုး၊ ဒီးမူးတာသုံးအဆီလာပွဲဒီးသို့မီးအကို့လို့။”

မူးဝဲလို့။ ဘုရားဟုးဒီးလုံးစုံအဆာအဝဲအံး၊ လတုမာလို့ (၁၈)အပူးနှင့် ပသုံးညျှေးတုံးလုံးအံး၊ တုကွဲ့သုံးတဖော်အံနှင့် မူးဒ်အတုကွဲ့နှင့်၊ ပသုံးညျှေးလုံးနှင့်လို့။

အခဲအံးပကချုသုံးညျှေးအိုးအခြားညျှေးတုံးဆီးအံနှင့်တက္း။ ဘုရားဟုးဒီးလုံးစုံအဆာအဝဲအံး၊ အတုကွဲ့လာအမူး၊ “ပုံတဖော်နှင့်” မူးဒ်ပုံတို့အို့ဖို့ဖို့နှုန်းလာအနိုးက်အို့ (၁၄၄၀၀၀)သုံးတဖော်နှင့်လို့။ ပကချုသုံးညျှေးအိုးလာသာ်တုပနို့တမဲ့အံနှင့်တက္း။

ပုံလာအတာဘုံးအာဘုံးဒီးပို့မူးပို့မာ -

ပုံတဖော်အံနှင့် ပဲအဆူးသုံးညျှေးတုံးနှုန်းတုတို့တုတို့အကလုံးအကထိုးအခါနှင့် တမော်ပါယုံးအသီးဒီး ပို့မူးတဖော်၊ ဒ်ပစ်းတုအသီး၊ တုအို့ဖို့တဲ့တဖော်အို့ဒီးတုသို့တုသီးလာ အကမ်းသုံးတဖော်အို့နှင့်ဘုံး။

အဂုံဒ်အံး၊ မူးမူးကနို့လို့ -

ပုံသုံးတဖော်အံနှင့် စီးစုံဝဲလာ ကတ်ခရံ့အတုသို့တုသီးဒီးအတုပဲ့သူ့ပဲ့သားအပူးလို့။ အဝဲသုံးတဖော်အို့ဒီးတုဒ်ကန်းတုံး၊ တုစုံတုံးနှုန်းနှုန်းတုံး တုအဲ့တုကွဲ့လာတုမ္မာတုတို့အယ်လို့။

တုအို့ဖို့နှုန်းအကျိုးအကို့အနှင့် ပကထံ့်ဘုရားကေဒီးဖူး၊ လုံးလို့ဖူး ၂၀း၄ နှုန်းလို့။

“ဒီးယထံ့်လို့ပစ့်တဖော်၊ ဒီးပုံဆူ့နှုန်းလာအဖို့ဖူး၊ ဒီးတုဟုံးအိုးလာတုစုံညျှေး၊ ဒီးပုံလာအတာဘုံးဘုံးတုဒ်တုံးလာအို့အတုပနို့လာအမဲ့တုံးဖို့ဒီးလာအစုံလို့ဘုံး၊ ဒီးယွှေးအကလုံးအကထိုးအဂုံအကျိုးသားတုံးဒီး၊ ဒီးတုကျို့ကွဲ့အကို့တဖော် နှင့်ယထံ့်ဘုံးအသီး တဖော်လို့။ ဒီးမူးဒ်ဒီးဟာရုံးတုံးဒီးခရံ့အနီးတုံးတကာတို့လို့။”

လဲ့စိန့်အတ်ဟ်ဖျော်လာအမှု၊ တ်နှင့်ဒိပန်းတ်အံနှုန်းမှု တ်၏လဲ့။ တ်အဝဲအံမှုဒ်တ်ပန်း
တမဲ့လာ ဒုးနှုန်းဖျော်လာ အမှုမတေသနတကန္တ် အဂ္ဂားလီ။

လာတ်နှုန်းအယို ပွဲတကလာအမှု တ်အိုနှုန်းနှုန်းတကအံနှုန်း၊ ဘုံးပါးတ်ပို့ဒီးအတ်ဂို့
နှုန်း၊ တဒီးဘုံးတ်ပန်းလာ အမဲ့တူးခိုးပါးလာအစုလီဘုံးနှုန်းလီ။

တ်လာတ်ဒုးတ်ပို့အံနှုန်းမှုဒ်တ်ပန်းတမဲ့လာ၊ ပရုံကွုံစိုးသီအလိုးအလာအတ်ဒို့ဒို့ကမီး
ဒီးပျော်မှုးကြုံသို့လူးအတ်အိုးဖြုံးနှုန်း ပထ်ဘုံးလီ။

တ်ဒုးတ်ပို့ဒီးအတ်ဂို့အံနှုန်း အခါပညီကအို့ဒ်လဲ့။

တချိုးလာပလဲ့ဆူ တ်အခါပညီနှုန်း တ်ပန်းလာဘုံးတ်ဒီးနှုန်းအီး အလိုးဒီး အခါပညီနှုန်း ပကချုံသုံးလူ
ဘုံးအီးတကကုံး။

လာအမဲ့တူးခိုး –

တ်ပန်းအဝဲအံမှုဒ်တ်တူးခိုးတ်ဒီးတ်သို့လီနှုန်းလီလာ အအိုးဒီး တ်စုံတ်နှုန်း၊ ဒ်ပစ်းတ်အသီး၊
တ်တူးလိုးတ်သုံးသုံးတဖ်အတ်သုံးသုံးညီနှုန်းလီ။

လာအစုလီ –

တ်ပန်းအဝဲအံမှုဒ်တ်တူးခိုး၊ တ်ရဲ့လီကျဲ့လီလာတ်ကူ့တို့ဖူးလီဟ်စာအဝဲအံအကိုး၊ တ်မာစာအီး
တ်မာဘူ့ဘုံးသီးကျိုးစိုးစုံစိုးအတ်ဟုံးမာစာအတ်သုံးသုံးတဖ်နှုန်းလီ။

**တ်အိုးဖြုံးပို့လာအယုံသုံးညီတ်မှုးတ်တီ
သုံးတဖ်အကိုး၊ အပဲသုံးမာအို့ကတိုး
အတ်စုံတ်နှုန်းဒီးကျိုးစိုးအတ်မာဘူ့ဘုံး
တ်အိုးဖြုံးလာ အအိုးဒီး တ်ကမ်းနှုန်းလီ။**

တ်လာတ်ဒုးတ်ပို့အတ်ဂို့အံနှုန်း အခါပညီကအို့ဒ်လဲ့။ ပကထ်ဘုံးဖူးလီနှုန်းဖူးလီ။

“ဒီးတ်ဟုံးလီ အီးသီးအကဟုံးလီတ်ဒုးတ်ပို့အကို့နှုန်းလာအသီးသမု ဒ်သီးတ်ဒုးတ်ပို့အကို့
နှုန်းကကတိတ်စုံကိုး၊ ဒီးမာ်သီးတ်ကမာသံပူလာ အတ်ဘူ့ဘုံးတို့ဘူ့ဘုံးတ်ပို့အကို့ဘုံးတ်ခဲလာ့
လီ။”

တ်လာ “တ်ဒုးတ်ပို့” အံနှုန်းဒ်တ် ပရုံကွုံစိုးသီဒီးအတ်အိုးဖြုံးလုံးမှုးလီ။ ပျော်မှုးကြုံသို့လူး
နှုန်းလီ။

မူးမှုးဒ်နှုန်းဒီး “အကိုး” နှုန်းမှုးတ်မနဲ့လဲ့။

ဒ်သီးပရုံကွုံစိုးသီအလိုးအလာအတ်ဒို့ဒို့ကမီးအိုးလာဟို့ခို့ဒ်သုံးလီအသီး၊ ပျော်ရို့တဲ့စတဲး
အတ်အိုးဖြုံးသုံးသုံးတဖ်စုံကိုးအိုးဒီးတ်ဂုံးကျဲ့စာလာအဆူ့းအဖိုးနှုန်းပထ်ဘုံးလီ။

လာတ်ရွှေလိုးမာသကိုးတ်တူ့ပူ့ပို့ဒီးတ်ဟ်ဖြုံးသီးတ်အံအကိုးနှုန်းပျော်ရို့တဲးစတဲး ဖိုံးဘုံးတဖ်
မာတူးလံးလာပူ့ပို့အနံးတဖ်ဒီး မာတဲ့လာ တ်အဆီသာဆီနှုန်းပထ်ဘုံးလီ။

(၁) ဖဲ့ ဘရွှေဖဲ့ နံးအပူ့နှုန်း ပျော်ရို့တဲးစတဲး ဖိုံးဘုံးတဖ်မာအိုးတို့လီးချုံသီးအတ်ရဲ့လီးတ်မှုးလီ။

- (၂) ဖဲ ၁၉၄၈ နံပါတ်အပြန် မာအိုင်ထိုင်တ်အိုင်ဖို့ဘုရားသုတေသနများတွင် ဟိုင်ခိုင်ဒီဘုရားကူးအကိုင်ကဗျားတုန်းလိုပါ။
- (၃) လာခံကတ်မှာပေရိုက်တဲ့စတုးဖို့ဘုရားတဖို့ကဟ်ဖို့ဘုရားသုတေသနတ်မှာအိုင်လာဟိုင်ခိုင်ဒီဘုရားတဖို့မှအိုင်ထိုင် (Ecumenical Movement) (ပုံစံရုံးမှာလော်အတ်ဟူးတ်ဂါး) အံနှင့် အိုင်တုးခဲကန်းအံနှင့် ပထံ့ဘုရားလိုပါ။

တုးလာ၊ တ်အိုင်အပဲအံ၊ မှုံဒ် တ်ခုံတ်ယိုလာအိုင်ဒီအနားခံသိအံနှင့် မာနှုံတ်စိတ်ကမိုး နှင့် ပထံ့ဘုရားတ်လုံလိုပါ။

မှုံဝဲလိုပါ။ လာကိုအဲကလဲ့အတ်အိုင်ဖို့ပုံကျိုးတ်အယို တ်အိုင်ဖို့အတ်ရုံလို့မှုံလို့အံ မာနှုံတ်စိတ်ကမိုးလာ တ်ဖိုးတ်မှာအပဲအံအိုင်လိုပါ။

တ်ဖိုးတ်မှာအပဲအံမှုံတ်ခဲ့လိုပါ။

စံထို့ပဲပုံတ်မှာဖို့ဘုရားတဖို့အမှုံနံပါတ် အမှုံပကစ်ခံရုံးအတ်အိုင်ဖို့လာ ဘုရားတ်သုံ့ဘုရားလို့အိုး အမှုံနံအကတ်ဖို့နှင့်အခါနှင့် တ်အိုင်ဖို့အတ်ဖိုးတ်မှာနှင့် အိုင်ထို့ပဲနှင့် ပထံ့ဘုရားလိုပါ။

တ်အိုင်ဖို့အိုင်ဒ်ခုံဖို့ဘုရားတ်မှာအပဲအံနှင့် ပထံ့ဘုရားလိုပါ။ ပုံသုံးတဖို့အမှုံမှာကတ်သို့လူးအတ်အိုင်ဖို့ဒီးကိုအဲကလဲ့အတ်အိုင်ဖို့နှင့်လိုပါ။

တ်အပဲအံနှင့် ဘုရားတ်ကိုအိုးလာ၊ ပုံလာအလူပို့ထဲ ပုံတ်မှာဖိုးအံသုံ့ဘုရားတဖို့နှင့်လိုပါ။

တ်အိုင်ဖို့ခံဖို့အံနှင့် အက်ခိုင်ဆာ်နှင့် မှုံဒ်လာပုံတ်မှာဖို့ဘုရားတဖို့အမှုံနံဒီး၊ လီဆီဒ်တ်အပဲသုံ့စံးပဲလာ ကိုက်ကျားကျားတ်မှုံနှင့်မှုံဒ်လာ ပုံတ်မှာဖိုး၊ စီးပွားတရုံးအယိုနှင့်လိုပါ။

လာတ်နှင့်အယို အပဲသုံ့ဘုရားဖဲ့အဆို့ဂုံးဆို့ဝါဘုရားတ်အခါနှင့် အပဲသုံ့စံးပဲလာ ဘုရားထွဲလို့အသေး ဒီးပုံတ်မှာဖိုးအတ်ဆို့ဂုံးဆို့ဝါနှင့် ပထံ့ဘုရားလိုပါ။

အခဲအံပုံပေရိုက်တဲ့စတုးဖို့ဘုရားတဖို့အတ်ဟ်ဖို့လို့အသေးနှင့်၊ ဒီသိုးကမာနှုံ၊ တ်အားလုံးအိုင်လို့အိုင်လို့ လာပုံအကောင်သုံ့ဘုရားအိုးအိုင်နှင့် လို့ဘုရားပုံတ်မှာဖို့ဘုရားအခွဲးအယ်ဒီးတ်သုံ့ဘုရားတဖို့နှင့်လိုပါ။ တ်သုံ့ဘုရားအံမှုံဒ်လာ ဝံသုံ့ဘုရားအတ်စံးပဲလာ အဘုရားထွဲဒီးတ်ဟုံ့ဘုရားတ်အခွဲးအယ်အံနှင့် ကဟဲပဲဒ်လာ ပုံအဲကလဲ့အတ်အိုင်ဖို့ပုံကျိုးတ်အိုင်နှင့် ပထံ့ဘုရားလိုပါ။

လာခံကတ် “ဖို့မှုံ” သုံ့ဘုရားမှာတ်ရုံလို့မှုံလို့လို့တ်ဒီးအမှုံနှင့်၊ ကအိုင်ထို့ပဲအဂ္ဂားနှင့် ပကတ်ဘုရား၊ ပို့လို့ဖူး ဘရာ-ဘရာ နှင့်လိုပါ။

“ဒီးတ်ခုံတ်ယိုလာအိုင်တ်၊ ဒီးတ်အိုင်ဘုရားတ်ဒုံ့နှင့်၊ မှုံအပူးထို့ယိုယ်ယိုးကတ်က၊ ဒီးအိုင်ပဲလာနှုံက အကျိုး၊ ဒီးကလဲ့ဆူတ်ဟားဂုံးဟားဂီးအပုံးလိုပါ။”

“ဒီးအနားဆော်လိုပါ ဘီလာနံပါတ်အံနှင့်၊ မှုံစီးပွားအသေး၊ အိုင်ဒီးတ်ခုံတ်ယိုတ်ရုံလို့လိုပါ။”

“အပဲသုံ့ဘုရားအံနှင့်၊ အိုင်အသေးတဖို့ယိုယ်ယိုး၊ ဒီးဟုံ့ဘုရားလို့အက်အဘားဒီးအစိအကမ်းအံပဲလာ တ်ခုံတ်ယိုလိုပါ။”

မှုံဝဲလိုပါ။ မှုံမဆိုတန်းအံဘုရားသုံးကစ်ယွှေအကလုံအကထိုလာ ဝံသုံ့ဘုရားတဖို့အတ်စံးပဲအံနှင့်လိုပါ။

ပမ်းစံးလာနှိုးနှိုးတစိန္တ်၊ တုအဖို့လာပက်
သုတေသန် လာပွဲလျှောက်ကွို့ပလဲန္တ်ဒီး၊
တုအဂါအကသုတေသန်တဖော်ကလာထို့ပွဲထို့
အကိုန္တ် ဘာ့တုဒီးကွို့လ်အီန္တ်လို့.

တုပနိုင်သုတေသန်အခါပညီန္တ် ပကယူသုတေသန်ညီဘာ့အီတက္ကာ့.

“ဒီးတုဒုတုပို့လာ အအို့တု့၊ ဒီးတုအို့ဘာ့တုဒုန္တ်၊ မှု့အပွဲထို့ပိုးကတော့၊ ဒီးအို့ပလဲန္တ်က
အကျို့၊ ဒီးကလဲ့ဆူတု့ဟားရုံးဟားဂီအပွဲလို့.”

လုံးစီဆုံးအဆာအဝဲအခံမှု့ဒု့၊ ပျော်လို့ခရံ့လာအမှု့ ပရံ့ကွို့စီးသီအလို့အလေအေအတုဒို့စီဒို့ကမို့၊ လာသီန္တ်လာပွဲရှိမှုးဖိုးအသီအမှု့ အပွဲတု့အခို့နံ့ဖျော်အကျို့န္တ် မှု့စုံကိုးတု့အို့အခို့တဖော်တဖျော်
အဂုံးန္တ်လို့.

တုသုတေသန်အံ့န္တ်မှု့ဒု့ စီးပော်ပိုးကတော့လာ အအို့ပလဲ့၊ တုန္တ်ကအကျို့အံ့န္တ် ကမာအို့ထို့
ကဒါက္ခာတု့စိတ်ကမိုးအို့ဒို့စီးတု့ဒို့စီးတု့ဒို့စီးတု့န္တ်လို့. ဘာ့ဆုံး အတု့ဒို့စီးတု့စီးတု့လို့ဆီလို့အသေး
ဒီး “၁၂၆၀” သီလာအမှု့ AD 539 ဆူ AD 1799 အတု့ဆာကတို့သုတေသန် အပွဲအတု့ဒို့စီးတု့စီးတု့န္တ်
လို့.

တုဒို့စီးတု့အံ့မဏ္ဍာက္ခာပဲလာ ကျျှို့လဲ့. တုစံးဆာန္တ် မှု့ဒု့ဒို့အဖို့လ်အသေးလို့.

“ဒီးအနာဆံ့ဆဲ့ဘို့လာနှုတ်အီန္တ်၊ မှု့စီးပော်ဆဲ့ကလာအတု့ဒီးဘာ့အသီအမှု့ဘာ့
ဘာ့အစိအကမို့၊ ဒီးပော်အသေး၊ အို့ဒီးတု့ဒု့တန်ရုံးလို့လို့.”

တုလာတု့အနာဆံ့ဆဲ့ဘို့အံ့န္တ် မှု့ဒု့ပွဲရှိမှုးဖိုးအသီအမှု့လာဘာ့တု့နီးဖေးအီအခါ (၁၀)န္တ်လို့.
မှု့စုံကိုးတု့အနာဆံ့ဆဲ့ဘို့လာပယိုးအခို့န္တ်ပထံ့ဘာ့တု့လုံးလုံးလို့ဖျော်ဒီး(၁၂)အပွဲန္တ်လို့.

မှု့မဆိုတု့အံ့ ပထံ့ဘာ့စုံကိုးလာ ကိုယူရပ်အကိုးအဘူး (၁၀)ဒီးသေးလို့အသေးဒီး တု့အနာ
အသီ (၁၀) အသေးလို့. ပွဲသုတေသန်န္တ်မှု့ဒု့ကိုယူရပ်အတု့စုံဖို့၊ ဒ်ပစ်းတု့အသေး၊ EU လာအမှု့၊ တန်
ရုံး (one mine) မှု့တု့တယူယိုးအသေးန္တ်လို့.

အဝဲသုတေသန်ပ်ဖို့လို့အသေးဒီးမာလို့ပြု့ကွို့ထံ့ကိုးအဆာဒီးသူ့ဒု့ကျို့စုံစဲ့တဲ့ တမံ့လာအမှု့
“ယူ့ရို့” န္တ်လို့. ပမ်းစံးလာ နှိုးနှိုးတစိန္တ်၊ တု့အံ့မှု့ဒု့ဝံ့အတု့စံးဟ်၊ လာထို့ပွဲထို့လုံးတတ်ဒီးလာတု့ဆာ
ကတို့လာအကဟဲတယံ့တမ်းန္တ် တု့သုတေသန်ကလာထို့ပွဲထို့ဝဲ့လဲဟ်အဂုံးန္တ် ပကဘာ့ဒီးကွို့လ်အီန္တ်
လို့.

“အဝဲသုတေသန်န္တ်၊ အို့အသေးတဖျော်ပို့၊ ဒီးဟု့လို့အကိုးအဘားဒီးအစိအကမိုးအို့ပလဲ့လို့ တု့ဒု့
တု့ပို့ လို့.”

တု့အနာဆံ့ဆဲ့ဘို့၊ ဒ်ပစ်းတု့အသေး၊ ကိုယူရပ်အတု့စုံဖို့အတု့အို့ဖို့ရို့ဖို့အံ့န္တ် ကဟုံ့လို့
တု့မေစာ့၊ အလာအပွဲခဲ့ ပရံ့ကွို့စီးသီလာအအို့လာပွဲရှိမှုးကော်သို့လူးအတု့အို့ဖို့အဆာကတို့အံ့
ကလာထို့ပွဲထို့ဝဲ့အကို့န္တ် မှု့ဒု့ပတ်ဒီးကွို့လ်တု့န္တ်လို့.

ဘုရားရှင်တရာ့နှင့် ပျော်သူ့ဘုရားရှင်တရာ့နှင့်မူးအို့သရုံလာအစ်းတဲ့တလီတုံးသို့တုံးသို့လာ
အကမ်းနှင့်ပထ်ဘုရားလီး၊ မူးဝဲလီး၊ ပျော်သူ့ဘုရားရှင်နှင့်မူးအို့သရုံဘုရားရှင်နှင့်ပထ်ဘုရားလီး。

တုံးသူဖုဒ္ဓအို့ဒီးအတ်ရွှေလီးမူးလို့အံနှင့်မူးအို့သရုံဘုရားရှင်လာ ကဟဘုရားဟိုရိုခို့ဒီးကထိဒါသို့အကိုနှင့်လီး

တုံးတိဒါကအို့ထို့သာမံးလာအို့ဒီးတုံးဟ်ဖို့လို့အသေး၊ ဒ်ပစ်းတုံးအသေး၊ တုံးဒီတံးအသေးလို့
အသေးအပူးနှင့်လီး。

“ဒီသေးအကဒုးတုံးပျော် အဆုံးနှင့်လာကသုံးအလိုဒီးအသေးဖို့နှင့်လီး (လုံးလို့ဖျို့ ၁၉၃၁၉)

တုံးလာကသုံးဝါ (White Horse) အံနှင့်မူးအို့ ကစ်ယွှေအကလုံးအကထိလာ အို့ဒီးတုံးစိုးခုံးအတ်တုံးအို့
အတ်မူးတုံးတိဒီး၊ တုံးလာ “ပျော်အဆုံးနှင့်လာကသုံးအဖို့ခို့” နှင့်မူးအို့ကစ်ယွှေရှုံးခံရုံးလာအမူး ကစ်ယွှေ
အကလုံးကထိလာအို့ဒီးတုံးမူးနှင့်လီး。

တုံးပျော်ကည်အတ်စိုးတုံးကမ်းအံနှင့် ကဒုးတုံးကစ်ယွှေရှုံးလာ ပထ်အီတာသုံးအဂ္ဂို့ အံနှင့် မူးတုံးစိုးလီး

တုံးသုံးတုံးအံး ကကဲတို့အသေးဖဲ့၊ ပျော်အတိဒါတ်အို့ဖြုံးနှုံးလာအမူး၊ ဘုရားတုံးဒီလီအီလာ
သို့အနီးခို့ကစ်သုံးတုံးတုံး အဆာကတ်နှင့် ကအို့ထို့ဝဲလီး၊ မူးဝဲလီး၊ တုံးအို့ဖြုံးလာ အအို့မူးဝဲနီးခို့
အတ်အို့မူးအံနှင့် ကဘုရားကျော်ဆာ့မဲ့တုံးပျော်လို့ခံရုံးတုံးစိုးအံးအို့အံးသုံးတုံးအို့ထို့
ဝဲလီး၊ တုံးသုံးတုံးတုံးကမ်းအသေးဒ်၊ ပဲကစ်ယွှေရှုံးအမူးအံးသုံးတုံးအို့ထို့အသေးလာ
ပျော်အီအတ်ဘုရားတုံးဘုရားအထူးနှုံးစွဲကိုလီးလီး၊ ဘုရားလုံးဒီးတုံးရှုံးနှင့် ပတျော်သုံးညီလာအော်ဒီး
ပကလဲ့ကဒီးဆူ တုံးဂုံးအမူးပျော်အဂ္ဂို့နှင့်တက္ကာ့၊ အခဲအံးပကလဲ့ဆူ တုံးဂုံးလာအို့ခို့ကတ်တုံးအို့အဂ္ဂို့ တ
က္ကာ့。

**၂၁၁။ တုံးပျော်အတ်အံနှင့် ကအို့ဖျို့ထို့လီး၊ အပဲနှင့်ပကစ်ယွှေရှုံးကမ်းလာ၏
ကွံးအီလာ အထူးစို့ အသေးထို့ ဒီးကမာဟားဂီအီလာ အဟဲနှင့်အတ်အို့ဖျို့လီး**

မူးဝဲလီး၊ လုံးစိုးအံးတဆာအံး၊ အတ်ဘုရားထွဲအံနှင့်မူးအို့ တုံးဒီးဘုံးပို့ချို့၊ ဒ်ပစ်းတုံးအသေး၊ ပျော်လို့
ခရုံးအတ်ရွှေလီးကျော်လီးလာ တုံးကျော်ထို့ဖူးလီးဟ်စာအံနှင့် ကအို့ဖျို့ထို့ဝဲလီး၊ အပဲဟ်ဖျို့ထို့ “တုံး
အာအတ်ရွှေသုံး” သုံးတုံးတုံးနှင့်လီး၊ တုံးပျော်လို့ခံရုံးအတ်ရွှေလီးကျော်လီးလာ တုံးကျော်ထို့ဖူးလီးဟ်
စာအံနှင့် ဘုရားတုံးဟ်ဖျို့အီးတိဒီး၊ တုံးအံးကမ်းမတေသုံးတုံးတုံးအို့နှင့်၊ ပသုံးညီအီသုံးလာ ကစ်ယွှေ
အကလုံးအကထိဒီး ကစ်ယွှေရှုံးအတ်အို့အသေးလာ အတ်ကတိဒါသုံးတုံးတုံးအံနှင့်ကလာထို့ပွဲ့အို့အဂ္ဂို့
နှင့် ပထ်ဘုရားလီး၊ ဘုရားလုံးဒီးတုံးရှုံးအံနှင့် ပတ်စံးလာအော်လာ စာထို့လာအို့ဖျို့တုံးအီသုံး
ဘုရားရှုံးတုံးအံနှင့် ပကထ်ဘုရားဖဲ့၊ လုံးလို့ဖျို့ဖျို့ ၁၇၃၁၉ နှင့်လီး。

ဘုရားတုံးအံနှင့် ကမာဟားဂီတုံးအီး ကမာအို့ရွှေကတ်ကွံးအီး ပကစ်ယွှေရှုံးအတ်ရွှေလီး ကျော်လီးလာတုံးကျော်ထို့ဖူးလီးဟ်စာသုံးတုံးတုံးနှင့်လီး

ဘုရားလုံးဒီး တုံးဂုံးအံနှင့် ပကထ်ဘုရားဖဲ့၊ လုံးလို့ဖျို့ဖျို့ ၁၇၃၁၉ နှင့်လီး。

ပကလဲကဒီးဆူ၊ လံုံလိုံဖျို့ ၁၈။၂၁ နှုန်တက္ကာ။

“ဒီးကလူးလာ အက်ရွှေ့ဘါဆှုံးတကောင်၊ ဟံုံနှုံလုံးပါ်၊ ဒီဆာ်ရှုံးလုံးအသီးတဖျက်၊ ဒီးတုံးလိုံကွံ်
အီဆူ ပိုံးလံုံပူး၊ ဒီးစံးပဲ့အား၊ တုံးတုံးလိုံကွံ်ပွဲဖော်သံအော်၊ ဒီးတုံးတယံးနှုံလာဘာ့အီး
ဘာ့။”

မျှော်လိုံ။ တုံးအံုံအံုံပျော်လိုံခရံ့အက်တုံးလာခံကတ္တာ့အတုံးဘာ့တုံးမာဟေးကိုဝဲလိုံ။

ဘာ့ယူးဒီးတုံးမာဟေးကိုလာခံကတ္တာ့အဂုံးနှုံးပကထံးဘာ့ကိုးဖဲ့၊ လံုံလိုံဖျို့ ၁၉။၂၀ နှုန်လိုံ။

“ဒီးတုံးပိုံးလံုံတုံးကျုံးယိုး၊ ဒီးဝံးအသျော်အိုံးဒီးအော်အမာတုံးပနိုံးလိုံးလာအမဲ့ည်း၊ ဒီးလိုံပူး
အိုံးတုံးကျုံးယိုးအတုံးပနိုံးလာအလိုံး၊ ဒီးဘာ့အတုံးဂိုံးတဖျက်လိုံး။ အပဲခံကဘာ့တုံးတုံးလိုံကွံ်အီမှုံးပဲ့၊
ဆူနိုံမျှော်အုံးကူးအိုံးကွံ်တုံးအပူးလိုံး။”

ဘာ့ယူးဒီးတုံးပနိုံးသူ့ဘာ့တဖျက်အဂုံးနှုံးပကချူးသူ့ည်းဘာ့အီးတက္ကာ။

တုံးကျုံးယိုး - တုံးအပဲအံုံအံုံပဲ့ ပရံးကွံးစီးသီးပျော်မှုံးကျုံးသိုံးလုံး အတုံးဘာ့တုံးဘာ့ဒီး တုံးဟ
ထံးအိုံးကျုံးသူ့ဘာ့တဖျက်နှုံးလိုံး။

ဝံးအသျော် - ပျော်မှုံးအတုံးကျုံးတုံးအံုံးပျော်လိုံးပလိုံးအသေးဒီးပျော်ရိုံးတဲ့ စာတုံးသူ့ဘာ့အမှုံး သို့အ
စွဲတဖျက်လာဘာ့တုံးဟုပ်ဖိုံးအီး သူ့ဘာ့တဖျက်အက်တုံးနှုံးလိုံး။ မူးသရုံး
သူ့ဘာ့တဖျက်ဒီးဝံးအသျော်သူ့ဘာ့တဖျက်လာ ကစ်ယွှေးအကလုံးအကထါအဂုံးနှုံး စံးကမ်း
တုံးသူ့ဘာ့တဖျက်လိုံး။

ဒ်နှုံးအသီး ပထံးဘာ့စွဲးလာ၊ ဝံးရမ်းယူ ၁၄။၁၄ နှုန်လိုံး။

“ဒီးယွှေးဘာ့ယူး၊ ဝံးတဖျက်နှုံးကတိုံးကျုံးလာယံး၊ ယတမာဘာ့အီး
ဘာ့၊ ဒီးယတမာလိုံးဘာ့အီးဘာ့၊ ဒီးယတကတိုံးဘာ့ဒီးအီးဘာ့။ ကတိုံးတုံးလာဝံးအကျိုံးလာတုံးဘာ့
တုံး၊ ဒီးလာတုံးတုံးတုံး၊ ဒီးလာတုံးကလိုံးလာ၊ ဒီးတုံးဘာ့ယံးဒီးလိုံး။”

ဝံးရမ်းယူ ၂၃။၁၆-၁၈

တုံးသူ့မူးကြိုံးမူးအယွှေးအံးအံးအံး၊ ကန်းဝံးတဖျက်အကလုံးလာအကတိုံးတုံးလာဝံးအကျိုံးလာသူ့ကျိုံးတုံး
ကလံးသူ့ဘာ့တုံးကလိုံးလိုံး။ ကတိုံးလာ တုံးထံးဘာ့ည်းလာ အလိုံးထိုံးလာအသေးအံးပဲ့၊ တမ်းဘာ့အီး
ဟဲ့လာယွှေးအသေးထိုံးဘာ့။ ဒီးအပဲသူ့စံးတယံးယိုံးပျော်အတော်ကဲဘာ့ယာတဖျက်၊ ယွှေးတုံးပဲ့၊ သူ့ကအိုံး
ဒီးတုံးယူးတုံးလိုံး။ ဒီးစံးကယ်းပျော်အပိုံးထွေးအသေးအန်းကုံးအံးနှုံး၊ တုံးအာတာဘာ့ဘာ့သူ့နှုံးတုံးဘာ့
အဂုံးအံး၊ မူးမတာအောထားတုံးလာ ယွှေးအတုံးကုံးအပူး၊ ဒီးထံးဘာ့၊ ဒီးနှုံးဘာ့အကလုံးတကလံး။ မူးမ
တာကန်းပဲ့၊ ဒီးနှုံးဘာ့အတုံးကတိုံးတကလံး။”

မူးအံးပဲ့

တုံးအပဲအံးမူးအံး၊ တုံးရဲ့လိုံးကျုံးလိုံးလာတုံးကျုံးထိုံးဖော်စာသူ့ဘာ့တဖျက်လာပဲ့အံးဒီးတုံးစိတ္တာ
ကမဲ့လာအိုံးဒီးတုံးဘာ့အံးတုံးလိုံးတုံးလာနှုံးလိုံး။

ဆူနိုံမျှော်အုံးကူးအိုံးကွံ်တုံးအပူးလိုံး။

တုံးဟေးကိုလာ၏လာ၏ဆုံးဆုံးအဂုံးနှုံးလိုံး။

မုံးဝဲလီ။ လာတ်ရှိခိုင်အံအသိ တ်လာပျော်လီ၏ခရုံးအတ်ရဲ့လီကျွဲလီလာတ်ကူ့တို့ဖူးလီ။
ဟ်စာတော် ကဘ်တ်မာဟေးဂါနီးလော်ဆုဆုဒီးတာဘိယုံးယိန္ဒုလီ။

ဂုံးဒီးပို့ဘေးလူလီ၏လာအမူ့၏မို့တကဗေးအီးအဖို့မူ့သုံးတဖုံးအပျော်လီ၏ခရုံးအတ်ရဲ့လီကျွဲလီလာတ်ကူ့တို့ဖူးလီ။
ဟ်စာတော် တဖုံးအံအသိ တဖုံးအတ်လီ၏ပုံးအံအန္တာ မုံးဒုံးပို့ဘေးလူလီ၏ခရုံးအတ်ရဲ့လီကျွဲလီလာတ်ကူ့တို့ဖူးလီ။
တ်ဖို့ရှိဖူးပို့တမ်းကအို့ထို့လာ ပျော်လုံးသုံးတဖုံးအဖို့ခို့ဒီး တ်အဂုံးအံအန္တာ မုံးဒုံးပို့ဘေးလူလီ၏
ပျော်လုံးအံအန္တာ ပျော်လုံးအံအန္တာ ပကထုံးဘုံးပျော်လီ။ ဘုံးပျော်လုံးအံအန္တာ ပျော်လီ။

“လာဘေးလူလီ၏ဘုံးပျော်လုံးအံအန္တာ ဘို့မို့ဘုံးပျော်လီ။ မို့မို့ဘုံးပျော်လီ။ ဘုံးပျော်လီ။ ဘုံးပျော်လီ။”

မုံးဝဲလီ။ ဘုံးပျော်လီ၏ခရုံးအဂုံးန္တာ ပယုံးသုံးတီးပျော်လီ၏ခရုံးအတ်ရဲ့လီကျွဲလီလာတ်ကူ့တို့ဖူးလီ။ တ်လာပျော်လီ၏ခရုံး
အတ်ရဲ့လီကျွဲလီလာတ်ကူ့တို့ဖူးလီ။ မုံးဒုံးပို့ဘေးလီ။

-] တ်ဟ်မာအသီးပီးပျော်လီ၏ခရုံးအဂုံးန္တာ ပယုံးသုံးတီးပျော်လီ၏ခရုံးအတ်ရဲ့လီ။ တ်လာပျော်လီ၏ခရုံး
-] တချိုးလာကစ်ခရုံးတချိုးဟဲလီးခံစုတစ် (မ ၂၅၈၃၅) အပျော်န္တာ တ်စီးကတိုးတ်ဘုံးပီးအသီးအမျှုံး
ကအို့ထို့ အဂုံးအံအန္တာ မုံးဒုံးပို့ဘေးလီ၏သီးတ်သီးလာ အကမ်းန္တာ ပထံးဘုံးလီ။
-] တ်မာဟေးဂါးတ်သုံးတဖုံးကအို့ထို့လာကစ်ယွှေအတ်မုံးတ်တိုးအခွဲအပျော်သုံးတဖုံးအဖို့အံအန္တာ အဖို့လီ။
တ်အပဲအံမုံးဒုံးပို့ဘေးလီ၏စုတ် အတ်လီန္တာ တ်အို့ဖို့သုံးတဖုံးအဖို့အံအန္တာ အဖို့ဖို့တ်
ယူးအီးလာ တ်ခံးသူအပျော်လီ။
-] တ်အပဲအံ၊ တ်နှုန်းတ်ခို့န္တာ မုံးဒုံးပို့ဘေးလီ၏ “တ်အာအတ်ရွှေသူ့” တမ်းလီ။
-] မှုံးမဆိုတန်အံး ပျော်ရို့တဲ့စတုးဖိုံးသုံးတဖုံးကိုးပျော်ရို့မှောက်သို့လူးလာ၊ ပျော်လီ၏ခရုံးအီး၊ ဒ်န္တာ
အသီး၊ ပျော်ရို့မှောက်သို့လူးတဖုံးစုတ်စုတ်ကိုး ကိုးပျော်ရို့တဲ့စတုးလာ၊ ပျော်လီ၏ခရုံးန္တာ ပထံးဘုံးလီ။
နှို့နှို့တ်ခို့ ပျော်ရို့မှော်န္တာ မုံးဒုံးပို့ဘေးလီ၏အို့အံအန္တာ အပဲသုံးတဖုံးကတိုးတ်လာတ်မုံးတ်တိုးအပျော်
လီ။

မုံးဝဲလီ။ ပျော်ရို့မှော်န္တာ အို့အံအန္တာ ပျော်ရို့တဲ့စတုးအတ်ရဲ့လီကျွဲလီလာတ်ကူ့တို့ဖူးလီ။ ဟ်
စာတော်ပျော်ရို့မှော်န္တာ လီ။

မှုံးမဆိုတန်အံး ပမော်တ်တိုးတ်လီ၏အို့အံအန္တာ ပျော်ရို့မှော်န္တာ အပဲသုံးတဖုံးကတိုးတ်လာတ်မုံးတ်တိုးအပျော်

လာခရုံးအမံးအံး

အေမျှုံး